

~~25/3~~

Teczka Nr 2

komunikaty PAT
(1990-91)

Inwentarz Archiwum Delegata Rządu i Skarbu Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie w Republice Południowej Afryki. Okres: Lipiec 1989 – Wrzesień 1991
Delegat Rządu: Zbigniew Maria Dziembowski, adres : 320 Brooks St., Menlo Park, Pretoria, 0081, RSA

TECZKA No 2

Zawartość Teczki: Komunikaty Polskiej Agencji Telegraficznej (PAT)

Komunikat Nr 6 / 90, z dnia 19 3 1990

“	7 / 90,	“	2 4 1990
“	9 / 90,	“	17 4 1990
“	10 / 90,	“	3 5 1990
“	11 / 90,	“	21 5 1990
“	12 / 90,	“	7 6 1990
“	13 / 90,	“	27 6 1990
“	14 / 90,	“	10 7 1990
“	15 / 90,	“	25 7 1990
“	16 / 90,	“	8 8 1990
“	17 / 90,	“	22 8 1990
“	18 / 90,	“	5 9 1990
“	19 / 90,	“	19 9 1990
“	20 / 90,	“	3 10 1990
“	21 / 90,	“	17 10 1990
“	22 / 90,	“	31 10 1990
“	23 / 90,	“	12 11 1990
“	24 / 90,	“	26 11 1990
“	25 / 90,	“	5 12 1990
“	1 / 91,	“	8 1 1991

Ostatni, zamykający Komunikat PAT, z dnia 9 stycznia 1991, podpisano : Ferdynand Pasiecznik, Redaktor PAT'a

Sporządził: ZM Dziembowski, Pretoria , Maj 2002

P.A.I.

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
5 Eaton Place, London, SW1X 8BX
telefon: 01 - 235 1480

Nr. 6/90

19.3.1990

MONDYN (PAT) - Polska Agencja Telegraficzna komunikuje

i prosi o zamieszczenie w prasie:

DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU R. P. NA UCHOŹSTWIE

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 5 marca zapoznano się z wynikami spotkania Prezydium Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata w Toronto (Kanada) w dniach 26-27 lutego z min. A. Hallem z Warszawy. Omówiono dalsze przygotowania do wystąpień członków Rządu na posiedzeniu Rady Narodowej R. P., planowanym na 24 marca b. r. Rozważono w sposób wstępny sprawę podwójnego obywatelstwa Polaków urodzonych na obczyźnie.

Ustalono plan podróży Ministra Spraw Emigracji, p. Zbigniewa Scholtza do Niemiec, Belgii, Holandii i Francji (8-26 marca), wizytę Ministra Spraw Zagranicznych prof. Zygmunta Szkołpaka w Niemczech (9-12 marca), oraz wykłady obu tych ministrów w czerwcu b. r. na tematy dotyczące Polski w Boulder University, Colorado, na zaproszenie prof. E. Rożka. Poruszono zagadnienie pomocy dla szkolnictwa i rolnictwa w Kraju. Postanowiono wzmocnić akcję informacyjną o szkodliwej dla imienia polskiego działalności uzurpatora tytułu prezydenckiego, Juliusza Sokolnickiego.

Zanotowano, że bp Ignacy Tokarczuk złożył wizytę Prezydentowi R. P., p. R. Kaczorowskiemu w jego siedzibie. Prezydent R. P. w towarzystwie Premiera i Ministra Spraw Zagranicznych podejmował obiadem p. Bruce Browna, wybitnego działacza Anglo-Polish Society. Członkowie Rządu wzięli udział w święcie narodowym estońskim i czechosłowackim; w dorocznym zebraniu Anglo-Polish Society w Wellingborough; w polskim spotkaniu stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji w Kolonii; w posiedzeniu zarządu Instytutu Studiów Polsko-Żydowskich; w zebraniu londyńskiego komitetu Zjednoczenia Chrześcijańsko-Narodowego; i w święcie "Cichociemnych", którego uczestnik ze St. Zjedn., p. Marek Nadolczak odwiedził premiera prof. dr Edwarda Szczepanika.

UCHWAZA RADY KOORDYNACYJNEJ POLONII WOLNEGO ŚWIATA

W dniach 26 i 27 lutego b.r. odbyło się w Toronto (Kanada) zebranie Prezydium Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata, na którym powzięto m. i. następującą uchwałę :

Bezpieczeństwo Polski

W wyniku zakończenia drugiej wojny światowej pokonane Niemcy zmuszono do bezwarunkowej kapitulacji i zostały one podzielone na dwa oddzielne państwa.

Do tej pory nie został zawarty pokój, który mógłby otworzyć możliwości połączenia Niemiec, do którego naród niemiecki ma naturalne prawo. W konferencji pokojowej powinny wziąć udział wszystkie państwa, które były w stanie wojny z Niemcami.

Traktat pokojowy winien zabezpieczyć Europę od możliwości jakichkolwiek działań wojennych w przyszłości. Jednym z podstawowych warunków takiego rozwiązania jest gwarancja obecnej granicy polsko-niemieckiej nie tylko przez Niemcy, ale przez wszystkie państwa podpisujące traktat pokojowy.

Udzielamy całkowitego poparcia premierowi Rzeczypospolitej Polskiej Tadeuszowi Mazowieckiemu dla jego polityki w zakresie stosunków polsko-niemieckich. Szczególnie musimy podkreślić, że obecność Polski jest nieodzowna w każdej konferencji dotyczącej bezpieczeństwa Europy a zwłaszcza w sprawie unifikacji Niemiec. Historia zmusza nas do takiej ostrożności.

Wzywamy wszystkich Polaków poza granicami Kraju do poparcia tego stanowiska w krajach osiedlenia.

DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU R. P. NA UCHODŹSTWIE

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 19 marca przedyskutowano projekty referatów członków Rządu i rezolucji, przygotowywanych na IV Posiedzenie Rady Narodowej R. P., w dniu 24 marca b. r. Zapoznano się z tekstem depechy gratulacyjnej, którą Prezydent R. P., p. Ryszard Kaczorowski wysłał do Prezydenta Litwy, p. Witaustusa Landsbergisa, z okazji jego wyboru na ten urząd i ogłoszenia niepodległości Litwy. Omówiono sprawozdanie uczestników zebrania Prezydium Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata w Toronto w dniach 25-27 lutego b. r. Zapoznano się z wynikami zebrania Komisji Wewnętrzno-Politycznej Rady Narodowej R. P., które odbyło się 7 marca oraz z decyzjami Prezydium Funduszu Pomocy Krajowi z dnia 14 marca.

Zanotowano, że prof. Józef Lityński, Delegat Rządu R. P. na Kanadę złożył wizytę Premierowi, prof. Edwardowi Szczepanikowi oraz odbył szereg rozmów z kilkoma ministrami. P. Krzysztof Górski z nowej Partii Konserwatystów w Kraju odwiedził również Premiera. Minister Oświaty i Kultury, dr Leonidas Kliszewicz spotkał się w POSKu z p. Michałem Jagiełło, podsekretarzem stanu w Ministerstwie Kultury w Warszawie, i ustalili z nim dalsze rozmowy.

Przyjęto do wiadomości, że władze w Warszawie wyraziły zgodę na przekazanie przez Wdowę do Polski prochów generała Felicjana Sławoja-Skłodzkiego. Premiera Rządu R. P. we wrześniu 1989 r. Członkowie Rządu wzięli udział w zebraniu publicznym, zorganizowanym przez "Solidarity with Solidarity" dla zmanifestowania polskiego stanowiska wobec nienaruszalności granicy polsko-niemieckiej na linii Odry i Nysy Żużyckiej i możliwości zjednoczenia Niemiec. Wzięto też udział w zebraniu Komisji Skarbu Narodowego na Wielką Brytanię; w akademii dla uczczenia imienia Józefa Piłsudskiego; i w pogrzebie ś. p. Ścibora-Kamińskiego, b. ministra R. P. na uchodźstwie.

REZOLUCJA RADY NARODOWEJ R. P. POWZIĘTA NA POSIEDZENIU W DNIU 24 MARCA 1990

Rada Narodowa R. P. :

1. Stwierdza, że Prezydent Rzeczypospolitej, urzędujący czasowo w Londynie na podstawie obowiązującej Naród Polski Konstytucji z 23 kwietnia 1935 r., jest strażnikiem suwerenności państwa polskiego, jego wolności i demokracji.
2. Przypomina, że zgodnie z Orędziem do Narodu Polskiego, wydanym przez Prezydenta Władysława Raczkiewicza w dniu 29 czerwca 1945 r, urząd Prezydenta Rzeczypospolitej będzie przekazany "w ręce następcy powołanego przez Naród w wolnych od wszelkiego przymusu i wszelkiej groźby, demokratycznych wyborach". Nastąpi to "niezwłocznie, gdy Naród będzie w stanie wyboru takiego dokonać". Decyzję tę Prezydent Rzeczypospolitej poweźmie na podstawie uchwał Rządu i Rady Narodowej R. P.
3. Wyraża zaniepokojenie przebywaniem wojsk sowieckich w Polsce i stwierdza, że ich wycofanie leży w interesie Narodu polskiego.
4. Przyjmując prawo wszystkich narodów do samostanowienia, uznaje prawo narodu niemieckiego do zjednoczenia. Stwierdza nienaruszalność obecnej granicy polsko-niemieckiej na Odrze i Nysie Łużyckiej. Domaga się uczestniczenia przedstawicieli Polski we wszelkich konferencjach międzynarodowych, dotyczących przyszłości bezpieczeństwa Europy.
5. Wita deklarację suwerenności państwowej Litwy i życzy narodowi litewskiemu powodzenia na drodze do pełnej niepodległości. Wyraża przekonanie, że w niedalekiej przyszłości zostaną rozwiązane problemy współżycia naszych narodów w duchu poszanowania praw ludności polskiej. Z niepokojem obserwuje sowieckie demonstracje militarne na terenie Litwy i jej granicach. Apeluje do rządów i opinii publicznej na Zachodzie o użycie

wszelkich pokojowych środków, zmierzających do zaprzestania obecnej taktyki Związku Sowieckiego i uznania niepodległości Litwy.

6. Ponawia swą troskę o los Polaków w Związku Sowieckim oraz na ziemiach wschodnich oderwanych przemocą od Rzeczypospolitej w r. 1939 i wzywa wszystkich rodaków do udzielania im wszelkiej możliwej pomocy.

7. Łącząc się z rodakami w Kraju w procesach odzyskiwania wolności i demokracji i w desowietyzacji kultury polskiej, wzywa do wypełniania luk spowodowanych Wagoczwaję izolacją Polski od kultury zachodniej.

8. Podziela uchwały Prezydium Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata, powzięte na seansach w dniach 26 i 27 lutego b. r. w Toronto (Kanada), dotyczących bezpieczeństwa Polski, granicy polsko-niemieckiej, współpracy Polonii i Emigracji z Polską, oraz obrony interesów polskich w krajach naszego osiedlenia.

9. Wita z zadowoleniem nawiązanie stosunków dyplomatycznych Izraela z Polską, podkreślając; że poprawne stosunki między oby narodami, oparte o wzajemne zrozumienie i poszanowanie leży w obopólnym interesie narodów izraelskiego i polskiego.

10. Wzywa rodaków na emigracji do dalszego popierania Skarbu Narodowego i Funduszu Pomocy Krajowi. Instytucje te są podstawą działania polskiej emigracji niepodległościowej.

TELEGRAM 12.3.1990 godz.4.30 pm.

His Excellency President of the Republic of Lithuania Vytautas Landsbergis, Gedimino Prospektos, Vilnius, Lithuania.
Sincere Congratulations on your election as President of the Republic of Lithuania.
Best Wishes to the Lithuanian Nation on its road to sovereignty.

Ryszard Kaczorowski
President of the Republic of Poland
in Exile

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

Nr. 8 / 90

9.4.1990

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

ORĘDZIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

MĘCZENNIKOM KATYNIA W HOŁDZIE

Są radosne obchody i bardzo smutne rocznice.

Oto zbliża się ku nam pamięć żałobnego dnia, kiedy odkryto pod Smoleńskiem zatajony cmentarz ofiar katyńskiego męczeństwa.

Od szlifów podchorążych aż po oznaki generalskie okrywały ich polskie mundury. Znalezione we wspólnej mogile studentów i zasłużonych profesorów naszych uniwersytetów. Ileż dorobku i ileż nadziei przysypano piaskiem, co stał się dzisiaj relikwią naszego narodu.

Trudno sobie wyobrazić bardziej wstrząsającą symbolikę polskiej martyrologii. Żaden werbel serc, żadna procesja słów nie odtworzą tego głębokiego nabożeństwa ku czci tych, którzy najdokładniej i najprościej reprezentują nasze gorliwe i uparte społeczeństwo, zbratane ofiarną pracą nad rozwojem Rzeczypospolitej i bezinteresownym poświęceniem w obronie jej kultury, wolności i postępu. To nie cztery tysiące naszych obywateli w oficerskich mundurach spoczęło w katyńskim tragicznym mauzoleum, to przekrój tego wszystkiego, czym szczyścić się mógł najchwalebniej cały nasz naród, po dwudziestu latach swojej trudnej, a jednak tak szczęśliwej niepodległości, to dostojny poczet na straży naszego honoru i naszej dumnej tradycji.

Tak się dziwnie stało, że grób katyński znaleziono na historycznych rubieżach Polski, u granic gdzie w ciągu wielu stuleci liczne pokolenia naszych przodków broniły tych wartości, jakimi przepojony był zawsze duch naszej kultury: umiłowanie wolności i szacunku do człowieka, strzegąc Narody Rzeczypospolitej od niewolniczych ustrojów azjatyckich.

Męczeństwo ofiar Katynia i innych nieznanymi miejsc kaźni nie może być zapomniane. Nie po to, żeby się mścić i żeby nienawidzić, ale żebyśmy, czcząc ich poświęcenie, potrafili stworzyć dla Polski nowy świat wzajemnego szacunku, zaufania i zdyscyplinowanej służby dla tych wartości, dla których oni oddali swe życie. Niech sprawy ważne i podstawowe zasady moralne w życiu jednostek i całego społeczeństwa zjednoczą naród dla budowania wolnej Ojczyzny.

Chyłać głowę przed ofiarami zbrodni katyńskiej, pamiętajmy, że myśl o ich losach powinna łączyć nas wszystkich.

Kiedy o zmierzchu las katyński z powiewem dalekiego wiatru od polskich łąk i gór rozszemrze się samotną kołysanką, niech do nich ulecą nasze myśli i skupione modlitwy za dusze tych, co reprezentują dzisiaj przed Bogiem ofiarę wszystkich naszych cierpień i naszych pobożowisk.

Świadectwo grobów Katyńskich obowiązuje żyjących.

Ryszard Kaczorowski

Londyn, kwiecień 1990 r.

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 9 / 90
17.4.1990

OREDZIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA DZIEŃ ŚWIĘTA NARODOWEGO
ROCZNICY KONSTYTUCJI TRZECIEGO MAJA

Praworządność państwa mierzy się historią jego prawodawstwa.

W ostatnim okresie wolności przed blisko dwustu laty
uchwalono Konstytucję 3-go Maja.

Po odzyskaniu niepodległości nowa Konstytucja z roku 1921
powołuje się na tradycję tego wielkiego aktu. Dzień 3-ci Maja
staje się świętem narodowym, świętem radości i szczęścia.

Na przestrzeni historii w okresach rozbiorów, okupacji i
narzuconych ustrojów zakazywano obchodzenia tej ważnej rocznicy.
Podstępne wysiłki obcych rządów usiłowały przez wiele lat wymazać
z pamięci Polaków tę dostojną rocznicę. Naród rozumie, że prze-
kreślając własną Konstytucję, przekreśla szacunek dla samego siebie.
Nie przestali więc nasi rodacy obchodzić dnia 3-go maja, chociażby
potajemnie w Kraju, a otwarcie i bardzo uroczystie w świecie wolnym,
gdzie mogli swobodnie wyrażać swoje myśli i uczucia. Tak też po
drugiej wojnie światowej pozostali wierni swej ostatniej legalnej
Konstytucji z 1935 roku, w imię której nasze wolne państwo podjęło
obronę swych granic przeciwko dwóm najeźdźcom. Ich celem było
zniszczenie Rzeczypospolitej przez zbrojną napaść na nasze siły zbroj-
ne i ludność, przez systematyczne likwidowanie najdzielniejszych
przywódców oraz przez katastrofę ekonomiczną i deprawację nowych
pokoleń .

Konstytucja określa najcenniejsze myśli i ideały wolnego
narodu. Zgodnie z rozwojem naszego państwa każda legalna Konstytucja
podlega zmianom i uzupełnieniom. Obowiązuje jednak rzecz

najważniejsza : wszelkie zmiany do ustawy konstytucyjnej może wprowadzić tylko wolny naród przez swoich swobodnie wybranych przedstawicieli, albo przez powszechne referendum przeprowadzone w atmosferze całkowitej wolności. Wszelkie inne zakusy na legalizm Konstytucji są więc tylko aktem bezprawia narzuconego pod przemocą bagnatów czy czołgów przez różnego rodzaju wrogich okupantów, lub w ich imieniu działających rodzimych polityków.

Tak jak Kongres Wiedeński przypieczętował rozbiory, tak samo uchwały jałtańskie odebrały wpływ na Polskę konstytucyjnym władzom wolnej Rzeczypospolitej, wprowadzając monopartyjną administrację, powstała właśnie dzięki tym obłudnym paktom, o których unieważnienie walczy nasz naród.

Konstytucja 3-go Maja była wielkim zwycięstwem nad samolubstwem i swawolą, nad prywatą i samowolą, była triumfem cnoty i dobra nad małością i złem.

W Konstytucji 3-go Maja naród nasz osiągnął największe zwycięstwo nad samym sobą. Akt ten udowodnił, że wolność nie jest swobodną anarchią, ale dobrowolnym wyborem obowiązku i ograniczeń przez poddanie się dyscyplinie z miłości, współpracy i szacunku dla narodu.

Z chaosu epoki saskiej Polska, przodując w tym ówczesnym narodom, weszła w dojrzałość rozwijającej się demokracji bez rozlewu krwi i nieszczęść rewolucji.

W obliczu zapowiadanych w Kraju wyborów pamiętajmy, aby zgodny wysiłek całego narodu, idąc szlakiem twórców Konstytucji 3-go Maja, zbliżył nas wszystkich do jej szlachetnych zasad i do przywrócenia Polsce znowu pełnej niepodległości.

Ryszard Kaczorowski

Londyn, 3 maja 1990 roku.

DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU R. P. NA UCHODŹSTWIE

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 2 kwietnia omówiono IV Posiedzenie Rady Narodowej R. P., które odbyło się w dniu 24 marca b. r. Zapoznano się z udziałem Premiera prof. Edwarda Szczepanika i Ministra Spraw Zagranicznych prof. Zygmunta Szkopiaka w spotkaniu czechosłowackim z okazji wizyty Prezydenta Wacława Havela w Londynie. Prof. Szkopiak zreferował również dalsze kontakty z Wolnymi Litwinami po ogłoszeniu niepodległości ich kraju, swój list do *Daily Telegraph* w sprawie stosunków polsko-niemieckich, oraz spotkanie z posłem brytyjskim Peter Fry.

Minister Spraw Emigracji p. Zbigniew Scholtz złożył sprawozdanie ze swej podróży służbowej do Niemiec, Belgii i Francji. Minister Spraw Krajowych p. Ryszard Zakrzewski przedstawił obecny stan ugrupowań politycznych w Kraju. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Oświaty i Kultury p. Wanda Dziedzicowa omówiła spotkanie członków Rządu z p. Michałem Jagiełło, Wiceministrem Kultury w Warszawie. Minister Skarbu p. Jerzy Ostoja-Koźniewski zreferował negocjacje w sprawie obciążeń podatkowych siedziby Prezydenta R. P.

Zanotowano wizyty złożone Premierowi przez gości z Kraju : p. Krzysztofa Górskiego z Partii Konserwatystów; prof. Wacława Szyszkowskiego, eksperta Komisji Konstytucyjnej Senatu; oraz majora AK Antoniego Hedy. Odwiedzili również Premiera: dr Katarzyna Filipowicz-Polańska z Danii, dr Przemysław Górecki z Francji, redaktor Aleksander Pruszyński z Kanady, oraz redaktor Włodzimierz Olejnik po jego powrocie z Polski do Anglii. Ponadto Premier przeprowadził rozmowę telefoniczną z przebywającym obecnie w Polsce p. Stanisławem Gebhardtem w sprawie organizacji Stronnictwa Pracy w Kraju.

OŚWIADCZENIE

W dniu 12 kwietnia b.r. sowiecka agencja prasowa TASS powiadomiła, że to NKWD zamordowało w roku 1940 około 15 tysięcy polskich jeńców wojennych, głównie oficerów.

Rząd R.P. na Uchodźstwie przyjął to sowieckie przyznanie się do ohydnej zbrodni jako osiągnięcie celu naszych długich starań o ustalenie winowajców dla pociągnięcia ich do odpowiedzialności.

Gdy w roku 1943 Rząd R.P. w Londynie zwrócił się o zbadanie tej sprawy do Międzynarodowego Czerwonego Krzyża, Sowiety zerwały z nami stosunki polityczne i wkrótce potem narzuciły Polsce zbrodniczy komunistyczny reżym. Od tego masowego mordu zaczęło się zniewolenie, z którego Polacy otrząsnęli się dopiero w ubiegłym roku.

Ów mord łączy się zwykle z Katyniem, gdzie odnaleziono około 4500 zabitych jeńców więzionych w Kozielsku. Domagamy się obecnie wskazania dotąd nieznanymi miejsc kaźni dalszych dziesięciu tysięcy jeńców z Ostaszkowa i Starobielska. Chcemy im wszystkim zapewnić pogrzeb wojskowy i uczcić ich hołdem Narodu Polskiego.

Domagamy się oficjalnych i uroczystych przeprosin ze strony władz sowieckich. Żądamy od Związku Sowieckiego odszkodowań materialnych dla najbliższych członków rodzin zamordowanych.

Domagamy się ponadto ujawnienia nazwisk i ukarania wszystkich obywateli sowieckich, którzy brali udział w pobieraniu decyzji, planowaniu i wykonaniu tej potwornej zbrodni.

Powyższe postulaty niestety nie wyczerpują całego rachunku ludnościowych strat, zadanych Polsce przez Sowiety. W szczególności, nie możemy zapomnieć losu około 2 milionów rodaków deportowanych w okropnych warunkach w latach 1940-1941 w głąb Związku Sowieckiego, skąd tylko niewielka część się wydostała. Nie możemy też pominąć straszego losu tysięcy żołnierzy Armii Krajowej bezprawnie wywiezionych do ZSSR w latach późniejszych.

Chcemy znać nazwiska wszystkich obywateli polskich zabitych, zamęczonych i zmarłych na nieludzkiej sowieckiej ziemi.

Żądamy odszkodowań dla ich rodzin oraz zadośćuczynienia dla Narodu Polskiego za ich trud i znój - krwawo wymuszony przez Sowiety w ciągu wielu lat prześladowań.

Edward Szczepanik
Prezes Rady Ministrów R. P. na Uchodźstwie

Londyn, 13 kwietnia 1990.

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA

43 Eaton Place, London, SW1X 8BX

Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 10/90

3.5.1990

DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU R. P. NA UCHODŹSTWIE

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 23 kwietnia złożono hołd 15000 polskim jeńcom wojennym, zamordowanym 50 lat temu na rozkaz Stalina, do czego władze sowieckie przyznały się dopiero 12 kwietnia b.r. Ustalono tekst oświadczenia Rządu R.P., potwierdzającego i uzupełniającego wypowiedź premiera prof. Edwarda Szczepanika z dnia 13 kwietnia b.r. w tej sprawie.

Następnie omówiono zasady kontaktów z przedstawicielami władz państwowych w Warszawie i krajowych organizacji kulturalnych i społecznych, podkreślając unikanie wszelkich stosunków z komunistami. Minister Spraw Zagranicznych prof. dr Zygmunt Szkopiał złożył sprawozdanie z udziału w uroczystości rumuńskiej w Londynie, ze spotkania z Delegatami Rządu R.P. pp. Wincentym Broniwojem-Orlińskim (Niemcy) i Mieczysławem Szczecińskim (Kanada), oraz powiadomił o mianowaniu p. Bolesława Karwata Delegatem Rządu R.P. na Austrię. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Oświaty i Kultury p. Wanda Dziedzicowa zreferowała zebranie polskich inspektorów szkolnych w Londynie.

Omówiono udział członków Rządu w uroczystości imieninowej Prezydenta R.P., p. Ryszarda Kaczorowskiego, w XIV Zjeździe Federacji Światowej SPK oraz w hołdzie pod londyńskim pomnikiem oficerów polskich pomordowanych w Katyniu. Zanotowano wizyty złożone Premierowi przez gości z Kraju, p. J. Kowalczyka i p. M. Hermanową, oraz przez p. A. Pietrzaka w sprawie pomocy dla polskiego rolnictwa. Ponadto Premier przeprowadził rozmowę telefoniczną z prof. J. Zawodnym ze Stanów Zjednoczonych oraz udzielił wywiadów *British Press Association* i *The Daily Telegraph* w sprawie zbrodni katyńskiej i morderstwa jeńców więzionych w Ostaszkowie i Starobielsku.

OŚWIADCZENIE

Na posiedzeniu w dniu 23 kwietnia 1990 r., w 50 rocznicę ohydnej zbrodni popełnionej na rozkaz Stalina, Rada Ministrów R.P. na Uchodźstwie złożyła głęboki hołd 15 tysiącom polskich jeńców wojennych, do których zamordowania władze sowieckie przyznały się dopiero 12 kwietnia b.r.

Rada Ministrów potwierdziła oświadczenie w tej sprawie wydane 13 kwietnia b.r. przez premiera prof. dr Edwarda Szczepanika, domagające się ujawnienia miejsc kaźni jeńców więzionych w Ostaszkowie i Starobielsku; wojskowego pogrzebu dla wszystkich straconych; oficjalnego przeproszenia i zadośćuczynienia narodowi polskiemu przez rząd ZSSR; odszkodowania dla rodzin zamordowanych jeńców; ujawnienia nazwisk i ukarania winnych tej potwornej zbrodni.

Rząd R.P. na Uchodźstwie oczekuje, że obecne władze państwowe w Warszawie ostro napiętnują wszystkich obywateli polskich, którzy w ciągu 50 lat od owej zbrodni przyczynili się do jej ukrywania lub przesuwania winy za nią na Niemców, i spodziewa się, że żyjący spośród nich zostaną odsunięci od wszelkiego udziału w polskim życiu publicznym, natomiast prześladowani za głoszenie prawdy otrzymają zadośćuczynienie.

Rząd R.P. na Uchodźstwie stwierdza, że niektóre rządy zachodnie zatajały znaną im prawdę lub nawet przerzucały na Niemców odpowiedzialność za tę zbrodnię i wzywa je do zadośćuczynienia narodowi polskiemu przez pomoc mu w rewindykacjach wobec Sowietów.

Rząd R.P. na Uchodźstwie wyraża głęboką wdzięczność wszystkim rodakom i cudzoziemcom za pracę polityczną, publicystyczną i wydawniczą, dzięki której ta potworna zbrodnia sowiecka żyła przez pół wieku w sumieniu świata, doprowadzając wreszcie do przyznania się do niej przez winowajców.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej
na Uchodźstwie

Londyn, 23 kwietnia 1990 r.

Po upływie pół wieku dzieje Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich, żeby użyć poetyckiej przenośni, uniosła na swoich skrzydłach legenda. Jak pisał przed 25 laty Juliusz Mieroszewski: "słowo legenda brzmi górnolotnie. Lecz w tym wypadku przez legendę rozumiem żywy, autentyczny przekaz tradycji. Dzieje brygady opracują historycy, bitwy przeanalizują zawodowi wojskowi lecz legendę Brygady Karpackiej musimy utrwalić my sami. Tego nie zrobi żaden generał ani żaden historyk".

Legendę tę utrwały przez lata przede wszystkim wydawnictwa Związku b.żołnierzy Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. To z nich dowiadujemy się o życiu w twierdzy tobruckiej, o wypadach do Aleksandrii, kiedy Brygada przechodzi na zasłużony odpoczynek po zwycięstwach na pustyni. To z tych relacji pisanych czasem na gorąco, a czasem dopiero po uływie lat wychodzą na światło dzienne przeżycia żołnierzy Brygady. Ich spotkań z wojną, towarzyszami broni wojsk alianckich czy też kłopotów w służbie. Dzieli się żołnierz karpacki swoimi przeżyciami nie tylko słowem drukowanym, ale tak jak w piosence - opowiadając zebranej gromadzie wnuków. Opowiada o swoich przejściach przyjaciołom i znajomym, że był w Tobruku.

Należałem do słuchających tych opowieści pod namiotem w Iraku czy Palestynie. Szczerze zazdrościłem opowiadającym kolegom ich sławy wojennej i żołnierskiego szczęścia.

Porównywałem swoją drogę z Waszą. Kiedy brygada zajmowała stanowiska w Tobruku, w sierpniu 1941 r. kopałem złoto na Kołymie. I tam doszła do nas wieść, jakimś cudem dowieziona, że polskie wojsko bije się

z Niemcami w Afryce, że jeszcze Polska nie zginęła. Nie muszę chyba dodawać co to dla nas znaczyło, jak bardzo takie wiadomości pokrzepiały i podtrzymywały siły potrzebne do przetrwania.

W najśmielszych marzeniach nie przewidywałem, że ci z Tobruku już niedługo będą moimi kolegami w Dywizji Strzelców Karpackich. Wiemy też jak na morale walczącego Narodu, na żołnierzy Armii Krajowej i ludność okupowanej Polski wpływały wieści o zwycięstwach SBSK.

Niestety nie danym było żołnierzom Brygady przeżyć dzień triumfu należnego zwycięzcom i przemarszu ulicami naszej bohaterskiej stolicy.

Do zniewolonego Kraju wrócili tylko nieliczni i nie w zwartych szeregach. Zachowali w swych sercach pamięć o towarzyszach broni, rozrzuconych po całym świecie karpaczych. Dla tych w Kraju udział w rozszerzaniu legendy karpackiej utrudniało NKWD i jego pojętni uczniowie z Urzędu Bezpieczeństwa. Starano się w umysłach ludzi zakodować strach, któryby paraliżował wolę opowiadających i chętnych słuchania.

Nie złamało to mieszkających w Kraju kolegów, którzy wykorzystywali każde rozluźnienie i dawali wyraz swoim prawdziwym uczuciom i wiarę, że ich i nasz marsz ku wolnej Polsce zakończy się zwycięstwem.

Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich pod dowództwem generała Stanisława Kopańskiego była nie tylko pięknym epizodem w dziejach Polskich Sił Zbrojnych, oddziałem ochotników, któremu sprzyjało szczęście wojenne - była jak pisał wspomniany już wybitny publicysta Juliusz Mieroszewski czymś niepowtarzalnym. Oto jego słowa: "Romantyka Brygady Karpackiej nie polega ani na egzotyźmie ani na jej powiązaniach skojarzeniowych z epoką napoleońską. Istotę owej romantyki, której każdy z nas jest świadom - stanowi niepowtarzalność. Można przyjąć za absolutnie pewne, że choćbyśmy nawet mieli Polskę wolną i niepodległą od morza do morza nigdy więcej regularna jednostka armii polskiej nie będzie walczyć w Afryce. Nigdy więcej nie będzie

Aleksandrii i Kairu z setkami tysięcy żołnierzy angielskich, australijskich, nowozelandzkich, południowo-afrykańskich, kanadyjskich i polskich

Przytoczyłem tę bardzo ciekawą wypowiedź z tym samym przekonaniem, że krew polska nie będzie przelewana na pustyni ani w żadnym innym miejscu na świecie. Żywimy nadzieję, że nie zajdzie tego potrzeba także na ojczyściej ziemi. Dlatego z zadowoleniem obserwujemy bezkrwawą rewolucję jaka dokonuje się w Polsce.

Poparliśmy te siły antykomunistyczne, które chcą wyrwać nasz Kraj z sowieckiego ucisku. Widzimy ich zmagania i piętrzące się przeszkody. Opór tych, którzy kosztem swych współobywateli mieli zapewniony przez reżym dostatek będzie bezwzględny i powiązania nomenklatury są nadal bardzo silne. Nie wiadomo jeszcze jakie niespodzianki nas czekają zarówno ze wschodu jak i z zachodu.

Emigracja niepodległościowa jest jeszcze ciągle Polsce bardzo potrzebna. Wspieramy Kraj w jego przebudowie systemu politycznego i gospodarczego, w jego staraniach o bezpieczne granice na zachodzie. Nie zapominamy też o tych naszych Rodakach, których umowa Stalina z Hitlerem, potwierdzona, przez naszych sojuszników w Jałcie pozostawiła w ramach Związku Sowieckiego.

Czekamy też na dalsze istotne zmiany w Kraju. Dla nas emigracji żołnierskiej nie bez znaczenia jest fakt, że dotychczas żaden oddział wojska polskiego /dotychczas ludowego/ nie nawiązał do tradycji i nie przejął nazwy pułków czy dywizji Polski niepodległej i czasu wojny Polskich Sił Zbrojnych.

Nawiązanie do tych tradycji i powrót do odrzuconej na rozkaz Sowietów ciągłości prawnej państwa Polskiego będzie sprawdzianem, że Polacy sami decydują o losach swego Kraju i cel "ku wolnej Polsce", do którego naszerowała Brygada Karpacka będzie wkrótce osiągnięty.

Edward Szczepanik

PRZEMÓWIENIE NA ZAKOŃCZENIE XIV ZJAZDU FEDERACJI ŚWIATOWEJ SPK 9.4.1990

Drodzy Koledzy Kombatanci !

Będąc tylko na otwarciu Zjazdu i na pożegnalnym "żołnierskim" obiedzie, trudno mi było zdecydować, o czy powinienem dziś mówić.

Temat oczywisty - to podziękowanie w imieniu Rządu Rzeczypospolitej za Waszą dotychczasową pracę dla przywrócenia Polsce niepodległości i za poparcie dla Władz R.P. na uchodźstwie.

Temat oczywisty drugi - to życzenia dalszych owocnych wysiłków w ramach kombatanckich.

Temat trzeci - to zapewnienie, że Rząd R.P. na Uchodźstwie nie przestanie działać, dopóki Ojczyzna nasza nie odzyska pełnej niepodległości i dopóki Prezydent Rzeczypospolitej nie przekazuje swego urzędu w ręce godnego następcy, powołanego w wolnych i demokratycznych wyborach. Ten trzeci temat postanowiłem rozwinąć.

Chociaż głównym polem naszej politycznej walki, jak rzekł generał Rudnicki, jest Kraj, my na obczyźnie mamy też do spełnienia zadania nie tylko pomocnicze, lecz również partnerskie i nawet kierownicze.

Nasza pomoc dla Kraju to nie tylko materialna - rzeczowa lub pieniężna - lecz także moralna, kulturalna i nade wszystko polityczna.

Z tej wielorakości pomocy wynika też nasz partnerski stosunek do Kraju, często zwany "grą na dwa fortepiany". O tym, o czym jeszcze nie może mówić Wałęsa, Mazowiecki lub Stelmachowski, może głosić Kaczorowski, Szadkowski czy Szczepanik i wraz z nimi cała rzesza kombatanka w wolnym świecie.

Strażnictwo suwerenności natomiast jest od 50 lat naszym kierowniczym obowiązkiem wobec Narodu. Obowiązku tego nie możemy lekko się pozbyć. Choć pióro Sikorskiego otrzymał niedawno od Anglika Tadeusza Mazowiecki, to jednak premierowski płaszcz Sikorskiego - przekazany przez Arciszewskiego, Odzierzyńskiego, Sabbata - okrywa obecnie moje skromne barki tak, jak prezydencki płaszcz Władysława Raczkiewicza nosi obecnie Ryszard Kaczorowski, a nie Wojciech Jaruzelski.

Świadomi ciężącej na Prezydencie i Premierze odpowiedzialności wobec Narodu, wołamy przeto dziś do Was, Koledzy Kombatanci, na zakończeniu Waszego XIV Światowego Zjazdu:

- Trwajcie przy legalnych Władzach Rzeczypospolitej!
- Podtrzymujcie Konstytucję, na której wierność składaliście żołnierską przysięgę!
- Strzeżcie wraz z nami sztandarów bojowych i prochów naszych przywódców, spoczywających na obcej ziemi!
- Pamiętajcie, że wrócić do Ojczyzny, jak powiedział generał Rudnicki, nie możemy przed sztandarami lecz tylko za sztandarami, symbolizującymi odzyskanie przez Polskę Niepodległości i Wolności!

Jak w pieśni legionowej, wierzę, że ta "chwila wyzwolin już bliska".

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA

Eaton Place, London, SW1X 8BX

Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) - Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 11/90

21.5.1990

DZIAŁALNOŚĆ RZĄDU R. P. NA UCHODŹSTWIE

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 14 maja omówiono nieoficjalną wizytę, którą 11 maja złożył Prezydentowi R. P. Ryszardowi Kaczorowskiemu i Premierowi Edwardowi Szczepanikowi w siedzibie Władz R. P. na Uchodźstwie p. Aleksander Hall, Minister do spraw kontaktów z partiami politycznymi i emigracją w rządzie Tadeusza Mazowieckiego. W przyjaznej atmosferze wymieniono poglądy, dotyczące spraw Kraju. W spotkaniu tym, oprócz kilku członków Rady Ministrów, wziął udział Prezes Rady Narodowej R. P. p. Zygmunt Szadkowski i Prezes Głównej Komisji Skarbu Narodowego p. Ludwik Zubieński oraz p. Marian Piłka, dyrektor gabinetu p. Halla.

W związku z opublikowanym w dzienniku londyńskim *The Independent* wywiadem, w którym prof. Krzysztof Skubiszewski, Minister spraw zagranicznych w rządzie Tadeusza Mazowieckiego, zrzekł się roszczeń do ziem wschodnich R. P., zagarniętych przez Sowiety w r. 1939, ustalono tekst oświadczenia Rządu R. P. na Uchodźstwie, stwierdzającego, że wschodnie granice Polski mogą być zmienione tylko w wyniku układu między suwerennymi sąsiedzkimi narodami.

Omówiono wizytę Prezydenta R. P. Ryszarda Kaczorowskiego we Francji, wywiad dla tygodnika paryskiego *VSD*, oraz udział członków Rządu w uroczystościach narodowych w Londynie i w kilku ośrodkach polskich w W. Brytanii. Przyjęto do wiadomości mianowanie p. inż. Jana Jaworskiego Delegatem Rządu R. P. na Włochy. Zanotowano protest Premiera Edwarda Szczepanika w *The Daily Telegraph* przeciw próbom przeniesienia prochów Gen. Sikorskiego do Polski, oraz wizyty złożone Premierowi przez gości z Kraju, p. L. Moczulskiego oraz senatorów R. Juskiewiczza i A. Rozmarynowicza, p. S. Aronsona z Izraela, p. W. Kaweckiego z Arabii Saudyjskiej i p. W. Płońskiego ze St. Zjednoczonych.

Stanowisko Rządu RP na Uchodźstwie w sprawie Polskich Ziemi Wschodnich

W czasie prywatnego pobytu w Londynie minister spraw zagranicznych w rządzie Tadeusza Mazowieckiego, prof. Krzysztof Skubiszewski, na konferencji prasowej 10 maja br. powiedział, że Polska nie ma żadnych roszczeń do swych dawnych ziem wschodnich.

Rząd R.P. na Uchodźstwie przypomina, że ziemie te zostały zagarnięte przez Związek Sowiecki napadem zbrojnym na Polskę 17 września 1939 roku w zмовie z hitlerowskimi Niemcami. W Jałcie w 1945 roku zabór ten został potwierdzony przez aliantów zachodnich bez wiedzy uznawanego Rządu Polskiego w Londynie.

Wypowiedzi na temat integralności terytorialnej państwa nie leżą w kompetencji ministrów, jeśli nie opierają się na odpowiednich uchwałach suwerennych parlamentów. Rząd R.P. na Uchodźstwie potwierdza niezmiennie stanowisko władz Rzeczypospolitej Polskiej, że wschodnia granica Polski ustalona Traktatem Ryskim z 1921 r. jest legalną granicą między Polską a Związkiem Sowieckim. Wschodnia granica Polski z jej sąsiadami może być zmieniona tylko przez wolne i suwerenne parlamenty tych krajów.

RZĄD RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA UCHODŹSTWIE

LONDYN, 14 MAJA 1990 ROKU

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 4 czerwca oddano cześć ś. p. Franciszkowi Wilkowi, b. Przewodniczącemu Rady Narodowej R. P. i Prezesowi Polskiego Stronnictwa Ludowego, który zmarł 1 czerwca.

Z kolei Delegat Rządu R. P. na Australię p. Ryszard Treister złożył sprawozdanie ze swej działalności. Następnie ustalono program wystąpień Rządu na posiedzeniu Rady Narodowej R. P. w dniu 28 lipca b. r. Zanotowano życzenia dalszych osiągnięć na drodze do niepodległości, przesłane przez Rząd R. P. na Uchodźstwie premierom Estonii i Łotwy. Przyjęto do wiadomości, że losem polskich jeńców wojennych pomordowanych przez władze sowieckie będzie zajmować się Ministerstwo Spraw Wojskowych. Ostatnie informacje w sprawie jeńców więzionych w Ostaszkowie i Starobielsku zostały przekazane sir Bernardowi Braine i sir Frederickowi Bennett z prośbą o wykorzystanie tych danych przez parlament i rząd brytyjski.

Omówiono wyniki zebrania Głównej Komisji Skarbu Narodowego z 18 maja b. r., Komisji Wewnętrzno-Politycznej Rady Narodowej z 29 maja, oraz dyskusji z kierownikami organizacji społecznych na temat "Kraj i Emigracja" pod przewodnictwem premiera prof. Edwarda Szczepanika w dniu 30 maja. Zapoznano się też z rezultatami spotkania pod jego przewodnictwem przedstawicieli PANu z Warszawy (prof. Aleksandrem Geysztorem i Władysławem Findeisenem oraz p. Obuchowiczową) z reprezentacją polskich organizacji naukowych w Londynie. Omówiono wizyty złożone premierowi przez gości z Kraju : pp. T. Krawczaka, A. Macierewicza i A. Żaka, oraz wywiad, który przeprowadziła p. Marea Teski ze St. Zjednoczonych. Zanotowano odwiedziny ośrodków polskich w Falkirk i Perth przez Ministra Spraw Emigracji, p. Zbigniewa Scholtza.

WIZYTA WE FRANCJI PREZYDENTA RYSZARDA KACZOROWSKIEGO

Ostatnio Francję odwiedził Ryszard Kaczorowski, Prezydent Rzeczypospolitej na wygnaniu w Londynie. Jak to się czasem określa wielki strażnik legalizmu i narodowej pieczęci. Spadkobierca czy też raczej prawowity następca Prezydentów Ignacego Mościckiego, Władysława Raczkiewicza, Augusta Zaleskiego, Stanisława Ostrowskiego Edwarda Rączyńskiego i Kazimierza Sabbata.

Prezydent Kaczorowski przybył wraz z Małżonką z Londynu do Paryża w piątek w dniu czwartym maja. Tego samego dnia od godziny 22 do 23 Prezydent przebywał w studiu paryskiego /nadającego na UKFie/ Radia Solidarność. Odpowiadał na pytania dziennikarzy i słuchaczy łączących się z rozgłośnią.

W sobotę 5 maja Prezydent udał się do Nancy, historycznej stolicy Lotaryngii, miasta zdobnego licznymi i wspaniałymi pałacami architektoniczno-urbanistycznymi z okresu rządów tam Stanisława Leszczyńskiego. Prezydent Kaczorowski odznaczył Krzyżem Oficerskim Polonia Restituta André Rossinot, mera miasta Nancy, posła do Zgromadzenia Narodowego, bardzo wiernego przyjaciela miejscowej Polonii, Polaki i Polaków. Także w Nancy Prezydent Kaczorowski odznaczył Złotym Krzyżem Zasługi Stanisława Stankiewicza, prezesa Polskiego Związku Rezerwistów i Byłych Wojskowych we Francji. Stanisław Stankiewicz odznaczenie to otrzymał już po raz drugi.

W niedzielę 6 maja Prezydent Kaczorowski udał się w Paryżu na Mszę Świętą w Polskim Kościele Wniebowzięcia. Prezydenta od ołtarza powitał Ksiądz Prałat Stanisław Jeż, rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji. Prałat Jeż następnie przewodniczył koncelebracji. Kazanie wygłosił Prałat Witold Kiedrowski. Po Mszy odbyło się w sali parafialnej spotkanie wokół lampki wina. Nieco później Prezydent udał się do paryskiego domu Imienia Generała Władysława Andersa, siedziby SPK. Tam spotkał się z przedstawicielami Polonii i przyjeźdźcami z Kraju. Mówił o roli i zadaniach legalnych władz na uchodźstwie. Prezydent także odznaczył tam Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta Jerzego Ursyn-Niemcewicza oraz Złotym Krzyżem Zasługi Witolda Zadrowskiego. Jerzy Ursyn-Niemcewicz położył wielkie zasługi jako delegat na Francję rządu RP w Londynie i jako prezes oddziału Francja SPK. Warto też przypomnieć, że był on uczestnikiem Powstania Warszawskiego dowódcą plutonu w zgrupowaniu szturmowym majora Bartkiewicza oraz następnie członkiem Delegatury WiNu na Zachodzie. Witold Zadrowski otrzymał Złoty Krzyż Zasługi za realizację telefilmu o Katyniu i za realizację innych filmów dokumentalnych o udziale Polski w drugiej wojnie światowej, czy też o losach Polaków w czasie owej wojny.

Kończąc dodam, że Prezydent Kaczorowski niewątpliwie umiał znaleźć właściwe słowa, trafić do przekonania i do serca wielu tutejszym rozmówcom.

Maciej Dzierżykraj-Morawski

T E L E G R A M

LATVIA

Ivars Godmanis, Prime Minister
Latvian Popular Front
Ryga 226050, Latvia
Dzirnavu Iela 63/1

Best Wishes and Congratulations from the Polish
Government in Exile to the Latvian Nation and you
Mr. Prime Minister on your achievements towards Latvia's
Sovereignty.

Edward Szczepanik
Prime Minister

T E L E G R A M

ESTONIA

Prime Minister
Edgar Savisaar
Tompea
Tallinn
Estonia

Best Wishes and Congratulations from the Polish
Government in Exile to the Estonian Nation and you
Mr. Prime Minister on your achievements towards Estonia's
Sovereignty.

Edward Szczepanik
Prime Minister

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 13/90

27.6.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 18 czerwca postanowiono poprzeć projekt uczczenia pomnikiem w Warszawie pamięci Szmula Zygielbojma, członka Rady Narodowej R.P. w Londynie podczas Drugiej Wojny światowej, który samobójstwem zaprotestował przeciw zagładzie żydów polskich przez Niemców. Zanotowano protest Rządu R.P. na uchodźstwie, złożony przez *Central Bureau for International Affairs of Free Poles* władzom szwajcarskim, przeciw zamiarom przeniesienia zwłok ś.p. Prezydenta R.P. I. Mościckiego do Polski.

Omówiono rozwój prac Komisji Wewnętrzno-Politycznej Rady Narodowej R.P. i Komisji Rzecznawców Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie w sprawach konstytucji państwowej i parlamentarnej ordynacji wyborczej. Zapoznano się z wynikami wizyty złożonej Prezydentowi R.P. i Premierowi przez nowo wybranego Prezydenta Republiki Ukraińskiej na obczyźnie p. Mykołę Pławiuka. Z kolei ustalono program wywiadów Prezydenta R.P. i Premiera z krakowską ekipą telewizyjną. Następnie przedyskutowano projekt jesiennego spotkania w Austrii przedstawicieli niepodległościowego uchodźstwa z reprezentacją polityczną z Warszawy.

Omówiono wizyty, które złożyli Premierowi: Delegaci Rządu R.P. na Benelux (dr Bohdan Mrozowski) i na Szwecję (p. Zofia Stadfors), Prezes Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji na obczyźnie (p. Aleksander Snastin) oraz Sekretarz Generalny Chrześcijańsko-Demokratycznego Stronnictwa Pracy w Kraju (p. Stanisław Gebhardt). Zanotowano udział członków Rządu R.P. w zebraniu European Freedom Council, Baltic Council Service, w uroczystości lotników polskich w katedrze św. Pawła, we wręczeniu nagród Polskiego T-wa Naukowego i w konkursie czytania dla dzieci polskich w Londynie, oraz w spotkaniu polskich działaczy niepodległościowych w Stanach Zjednoczonych.

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 2 lipca złożono hołd ś. p. Zbigniewowi Scholtzowi, Ministrowi Spraw Emigracji, który zmarł 30 czerwca. Ustalono szczegóły, związane z jego pogrzebem i nabożeństwem żałobnym. Tymczasowe kierownictwo opuszczonym resortem zostało powierzone dr Leonidasowi Kliszewiczowi.

Omówiono program posiedzenia Rady Narodowej R. P., które odbędzie się 28 lipca, oraz rozwój prac Komisji Rzecznawców Polskiego Towarzystwa Naukowego na Obczyźnie w sprawach konstytucji państwowej i parlamentarnej ordynacji wyborczej. Następnie przedyskutowano projekt poruszenia w parlamencie brytyjskim morderstwa polskich jeńców wojennych przez władze sowieckie i zadośćuczynienia wobec narodu polskiego. Wymieniono poglądy na temat pomocy kulturalnej dla Polaków w ZSSR oraz w sprawie ostatnich wydarzeń politycznych w Kraju.

Zapoznano się z wywiadami Prezydenta R. P. i Premiera z krakowską ekipą telewizyjną. Omówiono wywiady z *The Independent* i *The Times* oraz wizytę, którą złożył Premierowi Sekretarz Generalny Chrześcijańsko-Demokratycznego Stronnictwa Pracy w Kraju (p. Stanisław Gebhardt). Zanotowano, że w imieniu Prezydenta R. P. Premier prof. Edward Szczepanik odsłonił w POSKu tablicę, upamiętniającą 50 rocznicę powstania Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie. Zanotowano też udział członków Rządu R. P. w uroczystościach w Edynburgu (płk Jerzy Morawicz) i Glasgow (min. Walery Choroszewski) dla uczczenia 50-lecia przybycia żołnierzy polskich do Szkocji oraz w podobnych obchodach we Francji (płk Jerzy Morawicz), jak również w festiwalu młodzieży szkół ojczystych w Nottingham (min. Leonidas Kliszewicz i p. Wanda Dziedzicowa).

Edward Szczepanik

PRZEMÓWIENIE NA NABOŻEŃSTWIE ŻAŁOBNYM ZA DUSZĘ Ś.P. ZBIGNIEWA SCHOLTZA
W KOŚCIELE ŚW. ANDRZEJA BOBOLI W LONDYNIE 6 LIPCA 1990 R.

Drogi Panie Zbigniewie! Ministrze Rzeczypospolitej Polskiej!

Zwracam się do Ciebie w ten sposób, bo wiem jak wysoko ceniłeś ten tytuł i jak bardzo szanowałeś związany z nim urząd. Zgodnie ze złożonym na ręce Prezydenta R.P. uroczystym przyrzeczeniem, służbę Rzeczypospolitej na stanowisku jej ministra uważałeś za swój pierwszy obowiązek. Obowiązek ten spełniłeś ponad Twe wątle siły, składając najwyższą ofiarę - śmierci na posterunku.

To publiczne oświadczenie Prezesa Rady Ministrów, że Zbigniew Scholtz dobrze zasłużył się Ojczyźnie, skierowuję przede wszystkim do jego Dostojnej Wdowy, Córek i Syna, żywiąc nadzieję, że moje słowa choć w drobnej części ulżą ich ból po stracie męża i ojca.

W kronice polskiego niepodległościowego uchodźstwa nazwisko Zbigniewa Scholtza będzie zapisane na liście jednego z najbardziej niezłomnych. Przekraczał granice państw i przemierzał kontynenty jak prorok bractwa, które się całkowicie poświęciło idei Polski suwerennej, wolnej, *całej*, demokratycznej i sprawiedliwej społecznie. Głosił te hasła z przekonaniem i pięknie, jak przystało na perfekcjonistę, którym był przez całe życie.

Zbigniew Scholtz gonił ideały zarówno naukowe i zawodowe, jak i społeczne, nade wszystko zaś polityczne. Ostatnio, gdy wspólnie rozpoczynaliśmy pracę nad Konstytucją Rzeczypospolitej, z pamięci wyrecytował wspaniały tekst pierwszego artykułu Ustawy Konstytucyjnej z 23 kwietnia 1935 roku :

Państwo Polskie jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli.

Wskrzeszone walką i ofiarą najlepszych swoich synów ma być przekazywane w spadku dziejowym z pokolenia w pokolenie.

Każde pokolenie obowiązane jest wysiłkiem własnym wzmoczyć siłę i powagę Państwa.

Za spełnienie tego obowiązku odpowiada przed potomnością swoim honorem i swoim imieniem.

Słyszę go deklamującego to polskie *credo* polityczne i z pasją wołającego "RESTITUTIO AD INTEGRUM". Ten niezłomny niepodległościowiec-legalista do ostatnich chwil swego życia domagał się całkowitego odrzucenia nawet tej obecnie już "połatannej" stalinowskiej konstytucji z r. 1952. Wołając *restitutio*, żądał przywrócenia ostatniej Konstytucji Niepodległej Rzeczypospolitej, aby w ten sposób zamaniestować zerwanie z ponurą komunistyczną przeszłością i podkreślić ciągłość niepodległego Państwa.

Myślę, że nie potrafilibyśmy złożyć lepszego hołdu Zbigniewowi Scholtzowi niż przez mocne postanowienie dążenia do urzeczywistnienia tego testamentu politycznego, jaki nam pozostawił.

Żegnam Cię, Drogi Przyjacielu, pełen żalu słowami żołnierskiej pieśni :
"Śpij, Kolego, w ciemnym grobie! Niech się Polska przyśni Tobie!"

Na ręce Prezesa Rady Ministrów prof.dr. Edwarda F. Szczepanika
wnęły kondolencje z powodu śmierci Ministra Emigracji Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie ś.p. Zbigniewa A. Scholtza:

1. Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, Koło Nr 293 Wellingborough /Eryk Nanke, Alfons Sołujan, Eugeniusz Łabędź/.
2. Pan Tadeusz Lesisz, A.R.I.B.A., 319 Kingsway, Cheadle, Cheshire.
3. Zarząd Koła Nr 25, 11 Drummond Place, Edinburgh /Józef Nikosiewicz z żoną/.
4. Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji, Rada Zagraniczna 307, Perrysfield Rd., Cheshunt. Herts / inż. A. Snastin, St. Dydziński/.
5. Lokalny Komitet S.N., Crewe, Cheshire /Izydor Paszkiewicz, Stanisław Piechociński, Rudolf Kuś/.
6. Pan Fryderyk Kocoń, Wolverhampton.
7. Związek 2 Polskiego Korpusu, 12 Golden Miller Lane, Polegate, East Sussex /ppłk. W. Maciejczyk/.
8. Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, Koło Nr 105, 26 Glenfarg St., Glasgow / S. Klimowicz, M. Zawada/.
9. Delegat Rządu RP w Stanach Zjednoczonych / Aleksander Kajkowski/.
10. Związek Karpaczyków - 3 D.S.K., Zarząd Główny, London /Józef Woitecki, Kazimiera Janota-Bzowska/.
11. Delegat Rządu MSE Józef Bryda.
12. Stronnictwo Pracy, Wielka Brytania /Oddział Szkocja/, Glasgow /A. Lewandowski - Delegat SP/.
13. Zjednoczenie Polskie w Wielkiej Brytanii, Glasgow Branch, / S. Klimowicz, B. March-Marchlewski/
14. Dom Polski im.gen. Wł. Sikorskiego, Glasgow /Władysław Bednarek, B.March-Marchlewski/.
15. Rada Koordynacyjna Polskich Organizacji Niepodległościowych w Austrii ,Wieden, /B. Karwat, M. Gomułka/.
16. Delegat Rządu RP, Witten, Niemcy Zachodnie /B. Gorczyńska/
17. Delegat Rządu RP, Hamburg, Niemcy Zachodnie /S. Broniwoj-Orlinski/
18. Komitet Skarbu Narodowego, Boston, Massachusetts USA /W.J.Pisarski/
19. Delegat Rządu RP, Stockholm /Z.Zak-Stadfors/
20. Rada Uchodźstwa Polskiego w Szwecji, Stockholm

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 15/90
25.7.1990

PRZEMÓWIENIE MINISTRA STANISŁAWA WISZNIEWSKIEGO
NAD GROBEM Ś.P. ZBIGNIEWA ANTONIEGO SCHOLTZA
W DNIU 11 LIPCA 1990

Panie Prezydencie R.P., Panie Przewodniczący Rady Narodowej R.P.,
Panowie Ministrowie Rządu R.P. na Uchodźstwie, Wielebni Księża Prałaci,
Panie, Panowie, przyjaciele i koledzy Zmarłego.

Przemawiam w imieniu Rządu R.P. na Uchodźstwie. Żegnamy niezłomnego
niestrudzonego działacza politycznego i społecznego w walce o wolność
i niepodległość naszej Ojczyzny. Żegnamy wiernego i lojalnego przyja-
ciela.

W niepodległościowej Emigracji polskiej zajmował kierownicze
stanowiska i cieszył się powszechnym poważaniem i uznaniem dla zalet
swego umysłu i charakteru.

Brał czynny udział w pracach SPK, PMS i w parafiach katolickich.
Był z wyboru członkiem Rady Zjednoczenia Narodowego, a po scaleniu
obozu niepodległościowego w roku 1972 - członkiem Rady Narodowej R.P.
i członkiem Rządu R.P. na Uchodźstwie. W kolejnych Rządach R.P.
był ministrem sprawiedliwości, oświaty i kultury, a ostatnio spraw
Emigracji. Za swój wkład w działalność polskiej niepodległościowej
Emigracji politycznej odznaczony został Komandorią Orderu Odrodzenia
Polski.

W zmarłym polska Emigracja niepodległościowa traci niezwykle zasłużo-
nego i niestrudzonego bojownika o wolność Polski. Był człowiekiem
o silnej indywidualności, cechowała Go pogoda ducha, spokój i takt,
które jednały Mu serca wszystkich przy bliższym zetknięciu. Był bystrym
obserwatorem wydarzeń politycznych w świecie, a zwłaszcza ostatnich
wydarzeń w Kraju.

Razem z nami doczekał się bankructwa systemu komunistycznego
i razem z nami wierzył w jaśniejszą przyszłość naszej Ojczyzny. Odszedł
na wieczny spoczynek w krytycznym czasie, kiedy zaświtała poważna
nadzieja odzyskania przez naszą Ojczyznę pełnej, suwerennej wolności
i niepodległości. Wielka szkoda, że tej radosnej chwili nie doczekał
i nie będzie z nami przeżywał tego radosnego okresu.

Był wzorem działacza politycznego niepodległościowego.

Żegnaj Zbyszku! Niech ta obca, choć przyjazna, ziemia lekką Ci
będzie, a duch Twój niech przeniesie się do umiłowanej przez Ciebie
Polski.

Żegnam Cię w imieniu Rządu R.P., przyjaciół i kolegów, nawet
kolegów szkolnych z Kołomyi i Stanisławowa i z umiłowanego przez
Ciebie Lwowa, obecnych tutaj na tej bardzo smutnej uroczystości
pogrzebowej.

Pograżonej w smutku i żałobie Rodzinie Zmarłego składam wyrazy
głębokiego, szczerego współczucia.

PRZEMÓWIENIE PRZEDSTAWICIELA RZĄDU R.P. NA UCHODŹSTWIE
NA ZEBRANIU KONGRESU POLONII AMERYKAŃSKIEJ W DNIACH
28 i 29 CZERWCA 1990 ROKU

Panie Przewodniczacy, Dyrektorzy i Dyrektorki Kongresu Polonii Amerykańskiej i Szanowni Goście.

Jako Przedstawiciel Rządu Rzeczypospolitej Polskiej na Uchodźstwie składam w jego imieniu serdeczne życzenia pomyślnych obrad. Jednocześnie składam z całego serca podziękowanie za wybitną pomoc jaką Kongres Polonii Amerykańskiej służy Polsce pod kierownictwem prezesa Edwarda Moskala.

Pozwalam sobie poinformować Czcigodne Delegatki i Delegatów, że trzy tygodnie temu odbył się Zjazd Działaczy Niepodległościowych, popierających Rząd Polski na Uchodźstwie, którego jedynym zadaniem jest pomoc narodowi polskiemu, a więc ten sam cel, któremu służy Kongres Polonii Amerykańskiej. Pozwolę sobie przedstawić Państwu główne zagadnienia, jakie poruszyliśmy w czasie naszego Zjazdu:

- Odzyskanie przez Polskę pełnej Niepodległości jest naszym pierwszym celem. Wierzymy, że cel ten jest już bardzo bliski.
- Ruch Solidarności i całej opozycji niepodległościowej w Polsce jest kolejnym potwierdzeniem woli Narodu do odzyskania pełnego suwerennego bytu politycznego oraz oporu Narodu przeciwko totalitarnej ekspansji sowiecko-rosyjskiego imperializmu.
- Stoimy na stanowisku nienaruszalności naszych obecnych granic zachodnich.
- Niepokoją nas wypowiedzi niektórych członków Rządu Tadeusza Mazowieckiego, odnoszące się do naszych wschodnich ziem. Stwierdzamy, że obowiązuje nas Traktat Ryski. Ziemie te straciliśmy na rzecz Rosji Sowieckiej a nie Ukraińców, Białorusinów czy Litwinów. Tylko z wolnymi narodami (ukraińskim, białoruskim czy litewskim) możemy pertraktować w sprawie naszych granic wschodnich.
- Obecna struktura władz w Polsce z Tadeuszem Mazowieckim na czele, jest osiągnięciem Narodu Polskiego, ale nie zadawała jego aspiracji. Tylko rząd wyłoniony w drodze wolnych i demokratycznych wyborów będzie prawdziwym reprezentantem Polski Niepodległej. Dopóki to nie nastąpi, stoimy na stanowisku ciągłości prawnej niepodległego Państwa opartej na Konstytucji z kwietnia 1935 roku, reprezentowanej przez jego władze na obczyźnie z Prezydentem Ryszardem Kaczorowskim na czele.
- Wzywamy wszystkich działaczy niepodległościowych i wszystkich Polaków do świadczenia na Skarb Narodowy, a szczególnie na Fundusz Pomocy Krajowi. Fundusze te są niezbędne do prowadzenia działalności niepodległościowej.
- W świetle powyższych tez i oświadczeń, jako Polscy Działacze Niepodległościowi zobowiązujemy się dołożyć wszelkich starań, aby działalności naszej na emigracji przysłużyć najwyższy cel Prawdziwie Wolna, Niepodległa i Demokratyczna Polska.

Dziękuję Państwu i życzę pomyślnych obrad.

RADA KOORDYNACYJNA POLONII WOLNEGO ŚWIATA

1. POLONIA W ŚWIECIE

Polacy są jednym z narodów najbardziej rozproszonych po świecie. Prawie jedna trzecia zamieszkuje poza Krajem, emigrując z trzech zaborów w XIX i początkach XX wieku; w okresie dwudziestolecia niepodległości; po II-giej wojnie światowej, odmawiając powrotu do komunistycznej Polski, a wreszcie ostatni emigranci głównie z lat 1956, 1968 i po 1981 roku. Do oddzielnej grupy należą Polacy w ZSSR, przebywający tam przed I-wszą Wojną Światową, oraz deportowani w czasie ostatniej wojny i z powodu aneksji wschodnich ziem Polski.

Wszystkich łączy pochodzenie i fakt, że znaleźli się poza granicami Polski. Różnice zaś są związane z okresem kiedy opuścili Polskę, czasem pobytu za granicą; powodami i okolicznościami dla których znaleźli się poza granicami Kraju.

Od lat problem zorganizowania polskiego życia narodowego w taki sposób, aby uczestniczył w nim każdy Polak bez względu na to gdzie zamieszkuje, skupiał uwagę umysłów i serc najwybitniejszych synów Polski. W okresie Niepodległości odbywały się w Kraju Zjazdy Polaków z Zagranicy i powstała organizacja łączności z macierzą "Światpol". Patronat nad tą akcją przyjęły naczelné Władze Państwowe. Okres powojennych rządów komunistycznych w Polsce oddalił Kraj od Emigracji. Na Polakach za granicą spoczęła odpowiedzialność kultywowania polskich tradycji społecznych, kulturalnych i naukowych, udzielania materialnej pomocy Krajowi oraz polityczny obowiązek głoszenia prawdy o Polsce, skrzywdzonej haniebnym traktatem jałtańskim.

2. POWSTANIE ŚWIATOWEJ ORGANIZACJI POLONIJNEJ

W roku 1972 z inicjatywy Kongresu Polonii Kanadyjskiej i w porozumieniu z Kongresem Polonii Amerykańskiej, zostały powzięte pierwsze kroki do zwołania spotkania przedstawicieli krajowych wspólnot polonijnych. Konferencja ta, pod nazwą "POLONIA 75" odbyła się w Waszyngtonie w dniach 7-9 listopada 1975r. Wzięli w niej udział przedstawiciele z 11 krajów osiedlenia i paru organizacji światowych. Uchwalono rezolucję ideową, oraz ogłoszono potrzebę i termin zwołania I Światowego Zjazdu Polonii w Kanadzie. Zjazd ten, po 3 letnich przygotowaniach i pod nazwą "POLONIA 78 - Polonia Jutra" odbył się w Toronto 25-28 maja 1978 roku i był on zaczątkiem powstania "Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata". Wzięły w nim udział delegacje z 20-stu krajów zamieszkania i przedstawiciele 6-ciu organizacji o zasięgu światowym.

Oto spis organizacji założycielskich:

Kongres Polonii Amerykańskiej
Kongres Polonii Francuskiej
Kongres Polonii Kanadyjskiej
Zjednoczenie Polskie w W. Brytanii
Rada Naczelna Polskich Organizacji w Australii
Związek Polaków w Argentynie
Zjednoczenie Polskich Uchodźców w Niemczech
Rada Uchodźstwa Polskiego w Szwecji
Rada Koordynacyjna Polskich Organizacji Niepodległościowych w Austrii
Rada Koordynacyjna Polonii Niepodległościowej w Holandii
Związek Organizacji Polskich w Szwajcarii
Naczelny Komitet Wolnych Polaków w Danii
Stowarzyszenie Polaków w Nowej Zelandii
Zjednoczenie Polskie w Południowej Afryce
Naczelny Komitet Wolnych Polaków w Belgii
Związek Polskich Organizacji Niepodległościowych

Zjednoczenie Polskich Towarzystw - Urugwaj
Stowarzyszenie Polskich Kombatantów - Federacja Światowa
Stowarzyszenie Lotników Polskich
Kóło Żołnierzy Armii Krajowej
Związek Harcerstwa Polskiego
Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej w Ameryce
Wspólnota Polsko - Francuska
Światowe Zjednoczenie Polek
Konferencja Muzeów, Bibliotek i Archiwów Polskich na Zachodzie.

3. RADA KOORDYNACYJNA

Rada Koordynacyjna jest organem koordynacyjnym i porozumiewawczym zorganizowanej Polonii w poszczególnych krajach zamieszkania.

Do zadań Rady należy:

- zbieranie i przekazywanie danych o działalności Polonii w poszczególnych krajach,
- czynne współdziałanie zmierzające do przywrócenia Narodowi Polskiemu podstawowych praw należnych mu zgodnie z Kartą Praw Człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz do odzyskania wolności i niepodległości.
- obrona praw ludzkich i narodowych osób pochodzenia polskiego zamieszkałych w ZSSR i krajach od niego zależnych, oraz tam gdzie prawa te są ograniczone,
- obrona dobrego imienia i honoru Narodu Polskiego,
- szerzenie prawdy historycznej o wkładzie Polaków do rozwoju cywilizacji i kultury świata,
- powiększanie drobnku kulturalnego, społecznego i materialnego Polonii oraz krzewienie i pielęgnowanie kultury polskiej.

Członkami Rady mogą być centralne organizacje krajowe poszczególnych Polonii oraz organizacje o zasięgu światowym, przyjęte przez Radę na wniosek

Zebrania Rady odbywają się zazwyczaj co dwa lata. Dotychczas zostały zwołane następujące zebrania Rady:

Światowy Zjazd Polonii - Toronto
25-28 maja 1978 roku,
Rzym - 4-11 listopada 1979 roku,
Rzym - 8-12 listopada 1981 roku,
Toronto - 4-6 września 1983 roku,
II Światowy Zjazd Polonii - Londyn 8-12 maja
1984 roku,
Washington - 11-14 września 1986 roku,
Paryż - 30-31 października 1987 roku,
Londyn - 12-14 września 1989 roku.

4. PREZYDIUM RADY

Organem wykonawczym Rady jest Prezydium, w którego skład wchodzi:

Prezes Kongresu Polonii Amerykańskiej,
Prezes Kongresu Polonii Kanadyjskiej,
Prezes Zjednoczenia Polskiego w W. Brytanii,
Prezes Kongresu Polonii Francuskiej,
Prezes Rady Naczelnej Polskich Organizacji
w Australii.

Na czele Prezydium stoi Przewodniczący Rady, wybierany z pośród członków Prezydium. Zebrania Prezydium odbywają się w terminach pomiędzy zebraniem Rady. Całością prac biura kieruje Dyrektor Biura Rady, mianowany przez Przewodniczącego za zgodą Prezydium Rady.

Nadrzędną instancją Rady jest Światowy Zjazd Polonii, odbywający się co najmniej co sześć lat.

5. FUNDACJE ŚWIATOWE

Rada Koordynacyjna powołała do życia dwie Fundacje:

Fundacja "Światowa Wspólnota Polonijna", której celem jest zbieranie funduszy na długofalowe zabezpieczenie podstaw finansowych Polonii Wolnego Świata z siedzibą w Ottawie.

Fundacja "Św. Andrzeja Boboli" zbierająca fundusze na rzecz pomocy Polakom w ZSRR z siedzibą w Montrealu.

6. NOWE ZADANIA

Obecne zmiany w naszej Ojczyźnie stawiają rolę Rady Koordynacyjnej PWS w zupełnie innych warunkach działania niż w okresie jej powstania. Odradzająca się Rzeczypospolita Polska zastała Polonii zorganizowaną i doświadczoną w działaniach dla Jej dobra.

**BIURO RADY KOORDYNACYJNEJ POLONII
WOLNEGO ŚWIATA**

288 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2M4, Canada
Tel: (416) 532-2876 (416) 532-7197
Fax: (416) 532-5730

**RADA
KOORDYNACYJNA
POLONII
WOLNEGO
ŚWIATA**

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 16/90
8.8.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 30 lipca omówiono sprawy personalne Rządu oraz posiedzenie Rady Narodowej R. P., które odbyło się 28 lipca. Na posiedzeniu tym referaty, dotyczące bieżących prac Rządu R. P., wygłosili ministrowie: Stanisław Wiszniewski (prace konstytucyjne), Jerzy Morawicz (los polskich jeńców wojennych w Sowietach), Zygmunt Szkopiak (zjazd polskich działaczy niepodległościowych w Stanach Zjednoczonych), Ryszard Zakrzewski (planowane spotkanie przedstawicieli Kraju i Emigracji we Włoszech) i Jerzy Ostoja-Koźniewski (Skarb Narodowy). Dr Roman Lewicki przedstawił sprawozdanie z prac konstytucyjnych Komisji Wewnętrzno-politycznej Rady Narodowej.

Następnie Rada Ministrów wysłuchała sprawozdanie premiera prof. Edwarda Szczepanika z jego wakacyjnego pobytu we Włoszech, dotyczące sytuacji politycznej oraz stosunków polsko-włoskich i polsko-watykańskich. W czasie nieobecności premiera obowiązki prezesa Rady Ministrów pełnił min. S. Wiszniewski. W dalszej części zebrania resortowe zagadnienia przedstawili ministrowie: spraw wojskowych, krajowych, zagranicznych, emigracji, informacji i skarbu. Szczególną uwagę zwrócono na problemy napotymane w kontaktach politycznego uchodźstwa z przedstawicielami władz krajowych.

Zanotowano udział członków Rządu R. P. w uroczystościach związanych z 44 rocznicą wybuchu powstania warszawskiego i pierwszą rocznicą śmierci ś. p. Prezydenta R. P. Kazimierza Sabbata. Omówiono wizyty w siedzibie władz R. P. na uchodźstwie, złożone przez pp. Zbigniewa Bujaka i Jacka Wojnarowskiego z Kraju. Zanotowano wywiady udzielone przez członków Rządu krajowej prasie, rozgłośniom radiowym i telewizyjnym.

REZOLUCJA

Rada Narodowa R.P. na posiedzeniu w dniu 28 lipca 1990 r. w Londynie powzięła następującą rezolucję:

Rada Narodowa R.P. :

1. Stwierdza, że układy jałtańskie, zawarte bez udziału Polski, ustanowiły podział Europy na strefy wpływów; w wyniku tych układów naród nasz znalazł się w strefie wpływów sowieckich z narzuconym komunistycznym systemem rządów.

Polska emigracja niepodległościowa jest jedyną w świecie, która w oparciu o konstytucję swego własnego Kraju /Ustawa Konstytucyjna z 23 kwietnia 1935 r./ zachowała podstawy legalizmu, t.j. ciągłość władz i organów suwerennego Państwa Polskiego z Prezydentem RP na czele. Konstytucja z 1935 r. wraz z "Umową Paryską" obowiązują nadal.

Z uwagi na zmianę aktualnych warunków politycznych po wojnie Polska wymaga jednak nowej konstytucji, którą uchwalić może tylko przedstawicielstwo narodu polskiego, wybrane w demokratycznych, pięcioprzymiotnikowych wyborach. Dlatego obecnie uchwalenie nowej demokratycznej ordynacji wyborczej ma dla narodu naszego podstawowe i najważniejsze znaczenie. Obecny "35-procentowy" Sejm nie może uchwalać konstytucji.

Dożyliśmy bankructwa i upadku systemu komunistycznego, dlatego z nadzieją i wiarą patrzymy w jaśniejszą przyszłość naszej Ojczyzny.

2. Witając poprawę sytuacji politycznej, w Kraju, Rada Narodowa RP stwierdza, że do czasu przeprowadzenia wolnych wyborów do Sejmu i Senatu na podstawie demokratycznej ordynacji wyborczej, rola emigracji politycznej działającej na obczyźnie pod przywództwem Prezydenta i Rządu nie jest zakończona.

Na prowadzenie dalszej akcji politycznej zmierzającej do osiągnięcia przez Kraj pełnej suwerenności i rozwinięcia pomocy na akcję wyborczą w Kraju dla politycznego nurtu niepodległościowego wraz z opozycją pozaparlamentarną, potrzebne są środki materialne. Rada Narodowa R.P. wzywa więc uchodźstwo polityczne do gromadzenia środków na ten cel poprzez zwiększenie ofiarności na Fundusz Pomocy Krajowi.

3. Od władców Kremla, którzy wreszcie po 50-ciu latach przyznali, że mord Katyński został dokonany przez organy NKWD, żądamy wypłacenia właściwego odszkodowania naszemu narodowi oraz członkom rodzin pomordowanych.

Oczekujemy, że Rząd Tadeusz Mazowieckiego nie zaprzestanie dalszych usilnych starań w celu jak najszybszego ujawnienia przez Kreml dalszych miejsc kaźni w oparciu o wiarygodne dokumenty i zeznania świadków mordów oraz nie zaniechania akcji zmierzającej do ukarania winnych tych potwornych zbrodni.

4. Rada Narodowa RP w pełni docenia pracę, poświęcenie i dokonania Działaczy i Płatników Skarbu Narodowego, wyrażając im swoje uznanie i podziękowanie. Rada Narodowa wzywa i zachęca do dalszego działania i ofiarności na rzecz Skarbu Narodowego. Nie możemy ustać w pół drogi, nasze cele nie zostały jeszcze osiągnięte w całości.

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 17/90
22.8.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 13 sierpnia powitano nowego ministra spraw emigracji, p. inż. Artura Rynkiewicza, wieloletniego prezesa Zjednoczenia Polskiego w W. Brytanii, który objął resort opróżniony przez ś. p. Zbigniewa Scholtza.

Następnie Rada Ministrów ustaliła swe oświadczenie na dziesięciolecie "Solidarności" oraz przyjęła omawiany z sir Bernardem Braine projekt memorandum w języku angielskim w sprawie morderstwa polskich jeńców wojennych więzionych w Sowietach. W dalszej części zebrania, po sprawozdaniu premiera, resortowe zagadnienia przedstawili ministrowie : informacji, oświaty i kultury, spraw wojskowych, krajowych, zagranicznych i skarbu. Szczególną uwagę zwrócono na zapowiedzianą wizytę gen. Wojciecha Jaruzelskiego w Stanach Zjednoczonych. Omówiono program trzech filmów telewizyjnych, przygotowywanych w łączności z krajowymi zespołami. Zapoznano się też z postępem prac nad wydaniem broszury w języku angielskim o t. zw. "Białych plamach" w stosunkach polsko-sowieckich.

Zanotowano udział członków Rządu R. P. w manifestacjach polskiego życia społecznego w W. Brytanii, zwłaszcza w rocznicę powstania warszawskiego. Omówiono wizyty złożone premierowi, prof. E. Szczepanikowi, przez pp. S. Gebhardta (Sokr. Gen. Chrześcijańsko-Demokratycznego Stronnictwa Pracy) i W. Kaznowskiego (Archiwum Wschodnie) z Kraju oraz pp. S. Wąsika (Prezesa Centralnego Komitetu Wykonawczego PPS) i J. Englerta z Londynu. Zanotowano również kontakty telefoniczne premiera z prof. J. Zawodnym ze St. Zjedn. (w sprawie jego nowej książki o morderstwie polskich jeńców wojennych w ZSSR), red. A. Pruszyńskim z Kanady i dr A. Lenkiewiczem z Wrocławia.

DZIESIĘĆ LAT "SOLIDARNOŚCI"

Mija dziesięć lat od dnia, gdy powstanie "Solidarności" obaliło w Kraju barierę lęku i milczenia. Naród spojrział prosto w oczy swym ciemnościom i upomniał się o swe prawa. Lech Wałęsa w owym czasie stał się powszechnie uznawanym przywódcą "Solidarności", skromnie określonej jako Niezależny, Samorządny Związek Zawodowy. Jednakże, dzięki swej żywiołowości i niezwykle szerokiemu poparciu, w opinii publicznej "Solidarność" została trafnie rozpoznana jako wielki ruch społeczno-polityczny.

Dla komunistycznej władzy w Kraju zagrożenie stworzone przez "Solidarność" było oczywiste. Próbowano więc porozumieć się, ale skończyło się tylko na rozmowach i obietnicach, których komuniści, jak zwykle, nie dotrzymali i wypowiedzieli narodowi wojnę. Internowanie, pozbawianie pracy i cały szereg represji boleśnie dotknęły działaczy "Solidarności" i ich rodziny. Polska emigracja niepodległościowa i społeczeństwa zachodnie udzieliły im moralnej i materialnej pomocy. Wsparty ponadto przez Polskiego Papieża, naród nie uległ. Prowadził dalej walkę o swe prawa i wreszcie zmusił komunistyczne władze do wznowienia rozmów dla znalezienia rozwiązań, które by należycie uwzględniały narodowe aspiracje.

W ten sposób w ubiegłym roku rozpoczął się nowy okres w historii Polski i całej Europy Środkowo-Wschodniej. Po raz pierwszy komuniści musieli ustąpić z jedynowładztwa. "Solidarność" okazała się być skutecznym taranem do rozbicia komunistycznego monolitu i za to jej twórcom i działaczom należy się wielkie uznanie i szacunek, albowiem Ojczyźnie dobrze się zasłużyli. Ufamy, że idea "Solidarności" dopomoże w pełnej odbudowie niepodległej, całej, wolnej, demokratycznej i sprawiedliwej Polski.

RZĄD RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA UCHODZSTWIE

Londyn, sierpień 1990

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA

43 Eaton Place, London, SW1X 8BX

Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie: _____

Nr. 18/90

5.9.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 28 sierpnia ustalono oświadczenie Rządu R. P. na Uchodźstwie w rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej.

Zatwierdzono listę odznaczeń państwowych dla twórców i poległych obrońców

"Solidarności" w 10 rocznicę jej powstania. Postanowiono wystosować do

Prezydenta Stanów Zjednoczonych G. Busha pismo, protestujące przeciw

zapowiedzianej wizycie Wojciecha Jaruzelskiego.

Omówiono spotkanie premiera prof. Edwarda Szczepanika z Baroness Julią

Cumberledge w sprawie mordu polskich jeńców wojennych w Sowietach; z p.

Barbarą Wilson z rządu walijskiego w związku z jej wizytą w Warszawie w

sprawie reformy służby zdrowia w Polsce; oraz wywiad na temat pomocy dla

Kraju z red. Wojciechem Maciejewskim z Wytwórni Filmów Oświatowych z

Warszawy. Następnie omówiono zagadnienia resortowe oraz planowane na 16-17

września b. r. w Austrii spotkanie przedstawicieli emigracji polskiej w

Europie Zachodniej z prof. Andrzejem Stelmachowskim, marszałkiem Senatu.

Zanotowano udział członków Rządu R. P. w przyjęciu przez Prezydenta R. P. 15

sierpnia weteranów wojny polsko-bolszewickiej; w obchodach Święta Żołnierza

w Londynie i w Nottingham; oraz w spotkaniu z prof. dr Józefem Lityńskim,

Delegatem Rządu R. P. na Kanadę. Omówiono wizyty, które złożyli premierowi :

przewodniczący Rady Narodowej R. P. p. Zygmunt Szadkowski; prezes Najwyższej

Izby Kontroli p. Stanisław Borczyk; pani Karolina Borchardt; red. "Tygodnia

Polskiego" p. Włodzimierz Olejnik i red. "Ekspresu Polskiego" p. Aleksander

Pruszyński z Kanady. Zanotowano również telefoniczne rozmowy premiera z

prof. Bohdanem Czarnockim z Kanady przed jego wizytą w Polsce i z red. TV

Solidarności "Echo" p. Markiem Młynarczykiem z Wrocławia.

W ROCZNICĘ WYBUCHU DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ

51 lat temu napaść niemiecka na Polskę rozpoczęła drugą wojnę światową. Po blisko sześciu latach zbrojnych zmagañ Niemcy hitlerowskie zostały pokonane i podzielone, ale już 3 października b.r. naród niemiecki ponownie się zjednoczy i odzyska pełną suwerenność. Polska niestety, chociaż była w obozie zwycięzców, nadal jest pozbawiona swej wschodniej połaci zagarniętej przez Stalina w wyniku tajnego układu z Hitlerem z 23 sierpnia 1939 r. Stracie tej, potwierdzonej obcym dyktatem jałtańskim w lutym 1945 r., towarzyszyła utrata suwerenności i daleko posunięta sowietyzacja. Te pęta Naród polski począł zrzucić z wiosną ubiegłego roku, ale walka o wolność i suwerenność jeszcze się nie skończyła. Dlatego odtworzone 51 lat temu na obczyźnie i zapewniające prawną ciągłość państwa w oparciu o Konstytucję z 23 kwietnia 1935 r., Władze R.P. - Prezydent, Rząd i Rada Narodowa - nadal trwają na straży suwerenności Polski.

W Orędziu z 29 czerwca 1945 r. Prezydent Władysław Raczkiewicz przyrzekł, że urząd Prezydenta Rzeczypospolitej będzie przekazany *"po zawarciu pokoju... w ręce następcy powołanego przez Naród w wolnych od wszelkiego przymusu i wszelkiej groźby, demokratycznych wyborach ...niezwłocznie, gdy Naród będzie w stanie wyboru takiego dokonać"*. Śladem swych poprzedników, powyższe oświadczenie przyjął jako obowiązujące także obecny Prezydent R.P., Ryszard Kaczorowski. Zobowiązania tego jednak nie może on jeszcze wykonać. Chociaż bowiem pokój z Niemcami wydaje się być zapewniony przez zapowiedzianą deklaracją ich zjednoczonego państwa, potwierdzającą nienaruszalność obecnej granicy polsko-niemieckiej, to jednak uregulowanie pokojowych stosunków z Sowietami i ze wschodnimi sąsiadami Polski od czasów Jałty nie posunęło się ani o krok naprzód. "Dyktat jałtański" zniknął ze słownika politycznego władz w Warszawie, natomiast ciąży obecność wojsk sowieckich w Polsce i podtrzymywanie paktu warszawskiego stwarzają nadal możliwość groźby dla demokratycznych wyborów następcy Prezydenta R.P. Najlepszym tego dowodem był wybór Wojciecha Jaruzelskiego na urząd prezydenta państwa.

Polska emigracja niepodległościowa nigdy nie uznała Wojciecha Jaruzelskiego Prezydentem R.P. Nie możemy więc też uznać legalności mianowanych przez niego władz i przyjmować pośrednictwa jego służby zagranicznej w stosunkach z Krajem, którego ona nie ma prawa jeszcze reprezentować. Stanowisko to podziela coraz więcej rodaków w Kraju i wyłania się pogląd, że jako symbol zerwania z komunizmem, Konstytucja Kwietniowa powinna być przywrócona na miejsce stalinowskiej konstytucji z r. 1952. W opinii wielu polityków krajowych, należałoby też zaprosić Prezydenta R.P. Kaczorowskiego do Warszawy na uroczyste przekazanie swego urzędu następcy, powołanemu przez Naród *"w wolnych od wszelkiego przymusu i wszelkiej groźby, demokratycznych wyborach"*. Oczywiście, Naród jest władny postanowić inaczej, zarówno odnośnie Konstytucji, jak i sposobu przekazania urzędu Prezydenta. Rząd R.P. na Uchodźstwie wierzy jednak, że w sprawach tych rodacy w Kraju i na obczyźnie wspólnie znajdą rozwiązanie, odpowiadające intencjom Orędzia Prezydenta Raczkiewicza i licujące z historycznym momentem powrotu do Kraju, po przeszło pół wieku, urzędu obrońcy praw zwierzchniczych Państwa.

Londyn, 1 września 1990 r.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej
na Uchodźstwie

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Ryszard Kaczorowski nadał w dniu 29-go sierpnia 1990 następujące odznaczenia:

ZŁOTY KRZYŻ ZASŁUGI Z MIECZAMI:

Górnicy kopalni WUJEK zabici w czasie walki z ZOMO w dniu 17.12.1981:

Józef CZEKALSKI
Józef GOZIK
Józef GIZA
Joachim GNIDA
Bogusław KOPCZAK
Andrzej PEŁKA
Zbigniew WILK
Zenon ZAJĄC

Pośmiertne: zabici przez UB księża:

Ks. Stanisław SUCHOWOLEC
Ks.prał. Stefan NIEDZIELAK
Ks. Sylwester ZYCH
Ks. Roman KOTLARZ

KRZYŻ KAWALERSKI ORDERU POLONIA RESTITUTA:

Twórcy i działacze NSZZ "Solidarność":

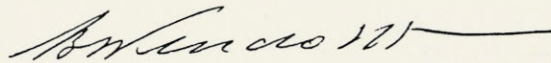
Alina BIENKOWSKA
Zbigniew BUJAK
Bogdan BARDON
Lech DYMARSKI
Władysław FRASYNIUK
Mieczysław GILA
Seweryn GARBATOWSKI
Andrzej GWIAZDA
Stanisław HANZLIK
Marian JURCZYK
Zbigniew JANAS
Seweryn JAWORSKI
Antoni KOPACZEWSKI
Jerzy KROPIWNICKI
Bogdan LIS
Stanisław MARCZUK
Karol MODZELEWSKI

Adam NIEZGODA
Stanisław NOWAK
Grzegorz PAŁKA
Janusz POŁUBICKI
Ks. Jerzy POPIEŁUSZKO
Zbigniew PRZYDZIAŁA
Zbigniew ROMASZEWSKI
Andrzej ROZPŁOCHOWSKI
Jan RULEWSKI
Ryszard SAWICKI
Andrzej SŁOWIK
Bogusław ŚLIWA
Kazimierz ŚWITON
Anna WALENTYNOWICZ
Grażyna WENDT-PRZYBYLSKA
Stanisław WENDOŁOWSKI

KOMUNIKAT KANCELARII CYWILNEJ
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

W związku z notatką w wydawanej w Warszawie "Rzeczpospolitej", z dnia 24 sierpnia 1990 r., w której autor między innymi mówi, że "Prezydent RP na uchodźctwie Ryszard Kaczorowski poinformował o swej gotowości objęcia urzędu głowy państwa polskiego w Kraju do czasu wolnych, powszechnych wyborów parlamentarnych i prezydenckich" Kancelaria Cywilna Prezydenta podaje do wiadomości, że Prezydent Rzeczypospolitej Ryszard Kaczorowski w swoich dotychczasowych wypowiedziach stwierdził, że nie wyklucza swego powrotu do Kraju, gdy zaistnieją po temu warunki, w których Naród będzie miał pełną swobodę wyrażenia swej woli.

SZEF KANCELARII CYWILNEJ

Bohdan Wendorff

Londyn, 3 września 1990 roku

RADA NARODOWA R.P.

POLISH NATIONAL COUNCIL IN EXILE
CONSEIL NATIONAL POLONAIS EN EXIL

Rada Narodowa R.P. na posiedzeniu w dniu 28 lipca 1990 r.
w Londynie powzięła następującą rezolucję:

1. Stwierdza, że układy jałtańskie, zawarte bez udziału Polski, ustanowiły podział Europy na strefy wpływów; w wyniku tych układów naród nasz znalazł się w strefie wpływów sowieckich z narzuconym komunistycznym systemem rządów.

Polska Emigracja Niepodległościowa, jest jedyną w świecie, która w oparciu o konstytucję swego własnego Kraju/Ustawa Konstytucyjna z 23 kwietnia 1935 r./ zachowała podstawy legalizmu, tj. ciągłość władz i organów suwerennego państwa polskiego z Prezydentem R.P. na czele. Konstytucja z 1935 r. wraz z "Umową Paryską" obowiązuje ją nadal.

Z uwagi na zmianę aktualnych warunków politycznych po wojnie Polska wymaga jednak nowej konstytucji, którą uchwalić może tylko przedstawicielstwo narodu polskiego, wybrane w demokratycznych pięcioprzymiotnikowych wyborach. Dlatego obecnie uchwalenie nowej demokratycznej ordynacji wyborczej ma dla narodu naszego podstawowe i najważniejsze znaczenie. Obecny "procentowy" Sejm nie może uchwalać konstytucji.

Dożyliśmy bankructwa i upadku systemu komunistycznego, dlatego z nadzieją i wiarą patrzymy w jaśniejszą przyszłość naszej Ojczyzny.

2. Witając poprawę sytuacji politycznej w Kraju, Rada Narodowa R.P. stwierdza, że do czasu przeprowadzenia wolnych wyborów do Sejmu i Senatu na podstawie demokratycznej ordynacji wyborczej, rola emigracji politycznej działającej na obczyźnie pod przywództwem Prezydenta i Rządu nie jest zakończona.

Na prowadzenie dalszej akcji politycznej, zmierzającej do osiągnięcia przez Kraj pełnej suwerenności i rozwinięcie pomocy na akcję wyborczą w Kraju, dla politycznego nurtu niepodległościowego wraz z opozycją pozaparlamentarną, potrzebne są środki materialne. Rada Narodowa R.P. wzywa więc uchodźstwo polityczne do gromadzenia środków na ten cel poprzez zwiększenie ofiarności na Fundusz Pomocy Krajowi.

3. Od władców Kremla, którzy wreszcie po 50 latach przyznali, że mord katyński został dokonany przez organy NKWD żądamy wypłacenia właściwego odszkodowania naszemu narodowi oraz członkom rodzin pomordowanych.

Oczekujemy, że Rząd Tadeusza Mazowieckiego nie zaprzestanie dalszych usilnych starań w celu jak najszybszego ujawnienia przez Kreml dalszych miejsc kaźni w oparciu o wiarygodne dokumenty i zeznania świadków mordów oraz nie zaniecha akcji zmierzającej do ukarania winnych tych potwornych zbrodni.

4. Rada Narodowa R.P. w pełni docenia pracę, poświęcenie i dokonania Działaczy i Płatników Skarbu Narodowego wyrażając im swoje uznanie i podziękowanie. Rada Narodowa wzywa i zachęca do dalszego działania i ofiarności na Skarb Narodowy. Nie możemy ustać w pół drogi, nasze cele nie zostały jeszcze osiągnięte w całości.

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 19/90

19.9.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 10 września omówiono emigracyjną i krajową reakcję na oświadczenie Rządu R. P. na Uchodźstwie w 51 rocznicę wybuchu drugiej wojny światowej. Zapoznano się z decyzjami *Polonia Aid Foundation Trust* w sprawie stypendiów dla szkół społecznych w Kraju, zasiłków dla polskich organizacji naukowych na obczyźnie oraz pomocy finansowej w opracowaniu filmu z zakresu najnowszej historii Polski. Przedyskutowano również postanowienia plenarnego zebrania Funduszu Pomocy Krajowi w dziedzinie politycznej. Następnie omówiono sprawozdanie red. A. Pruszyńskiego ("Ekspres Polski", Toronto, Kanada) z jego wizyty w Polsce i na północno-wschodnich ziemiach polskich zagarniętych przez Sowiety, gdzie istnieje potrzeba szybkiej i wielostronnej pomocy w utrzymaniu polskości. W związku z tym, na zebraniu komisji senackiej w Warszawie z udziałem Polaków z Litwy, w dniu 6 września, p. Miron Andryszewski, wiceprzewodniczący Rady Narodowej R. P., przedstawił oświadczenie Rządu R. P. na Uchodźstwie.

Premier prof. dr Edward Szczepanik powiadomił, że odbył wywiad na temat emigracyjnego zaplecza Rządu R. P. na Uchodźstwie z red. Wojciechem Maciejewskim z Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi oraz spotkał się z dyrektorem tej Wytwórni p. Z. Godlewskim i producentem p. Przydonikiem. Przeprowadził też rozmowę z inż. Jerzym Kulczyckim w sprawie organizacji pomocy dla bibliotek uniwersyteckich w Kraju. Minister Spraw Wojskowych płk Jerzy Morawicz konferował z dr Januszem Onyszkiewiczem, Wiceministrem Obrony Narodowej w Warszawie, który uprzednio złożył wizytę Prezydentowi R. P. Ryszardowi Kaczorowskiemu. Zanotowano udział członków Rządu R. P. w Święcie Saperów, w uroczystościach związanych z 30 Zjazdem Lotników w Londynie i w spotkaniu harcerskim w Fenton.

NOWY MINISTER SPRAW EMIGRACJI

Inż. Artur Edward Rynkiewicz, mianowany Ministrem Spraw Emigracji w Rządzie R. P. na Uchodźstwie 13 sierpnia 1990 r., urodził się w Stożowicach (woj. nowogródzkie) 8 grudnia 1927 r. W lutym 1940 r. wraz z rodziną został wywieziony do północnej Rosji Sowieckiej, skąd wydostał się do Iranu z ewakuowanym sierocińcem jesienią 1942 r. W styczniu 1943 r. wstąpił do Junackiej Szkoły Wojskowej w Isfahanie i po trzech miesiącach do Junackiej Szkoły Kadetów w Palestynie (Kastina). W lipcu 1943 r. został przeniesiony do W. Brytanii, najpierw do szkoły lotniczej dla młodoletnich R. A. F. w Halton, później zaś w Cranwell, kończąc wydział radiotechniczny i radarowy. W latach 1948-53 odbył służbę w R. A. F. Otrzymał polski stopień ppor. rez.

W latach 1953-57 studiował elektronikę w *Polytechnic of North London*, gdzie brał czynny udział w życiu akademickim i przewodniczył związkowi studentów. Po ukończeniu studiów pracował w firmie *Standard Telephones and Cables*, łącząc to z dorywczymi wykładami na swojej uczelni w r. 1962-63. W latach 1963-65 był wykładowcą w *Twickenham College of Technology*, następnie zaś starszym wykładowcą w *Southall College of Technology*, aż do przejścia na emeryturę w r. 1988. Jest członkiem (*member*) *Institute of Electrical Engineers* oraz *Institute of Electrical and Electronic Engineers*.

Artur Rynkiewicz rozpoczął pracę społeczną w Stowarzyszeniu Lotników Polskich w W. Brytanii, gdzie był członkiem Komitetu Wykonawczego (1955-71) i skarbnikiem generalnym (1964-68). W Zrzeszeniu Studentów i Absolwentów Polskich na Uchodźstwie był przewodniczącym powierników (1964-66) i prezesem (1966-68). W Polskim Ośrodku Społeczno-Kulturalnym od r. 1966 był członkiem Rady, Zarządu i Rady Bibliotecznej, sprawując funkcje skarbnika POSKu, wiceprezesa i kierownika referatu współpracy z organizacjami społecznymi. Był też wiceprezesem Stowarzyszenia Techników Polskich w W. Brytanii (1974-76) oraz współzałożycielem i wiceprzewodniczącym *Medical Aid for Poland Fund* (1981-90).

Szczególnym terenem pracy społecznej Artura Rynkiewicza było Zjednoczenie Polskie w W. Brytanii, w którym był skarbnikiem (1963-64), członkiem Zarządu (1963-69), wiceprezesem (1967-68), członkiem i przewodniczącym Komisji Rewizyjnej (1969-74), nade wszystko zaś wieloletnim prezesem (1974-90). Z tego tytułu był członkiem prozydium Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata (1978-90) i przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego II Zjazdu tej organizacji w Londynie w r. 1984.

W życiu politycznym Artur Rynkiewicz był sekretarzem działu kultury w Egzekutywie Zjednoczenia Narodowego (1967-72) i z tego tytułu sekretarzem generalnym Kongresu Współczesnej Nauki i Kultury Polskiej na Obczyźnie. Wszedł do Rady Narodowej R. P. z ramienia Niezależnej Grupy Społecznej (1972-78), następnie zaś z wyboru (1978-90). Był przewodniczącym Obywatelskiego Komitetu Wyborczego do Rady Narodowej R. P. w r. 1989 oraz Komitetu Wykonawczego Zbiórki na Fundusz T. Mazowieckiego w r. 1989/90. Jest członkiem Głównej Komisji Skarbu Narodowego i Funduszu Pomocy Krajowi.

Za zasługi w pracy społecznej i politycznej został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim, Oficerskim i Komandorią Orderu Odrodzenia Polski. W r. 1970 poślubił Annę z domu Pilch.

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
13 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 20/90
3.10.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 24 września Prezydent R. P. Ryszard Kaczorowski i Przewodniczący Rady Narodowej R. P. Zygmunt Szadkowski omówili swój pobyt w Stanach Zjednoczonych, gdzie wzięli udział w zjeździe S. P. K i w licznych zebraniach polskiej emigracji niepodległościowej. Następnie Minister Spraw Krajowych Ryszard Zakrzewski i Minister Spraw Emigracji Artur Rynkiewicz złożyli sprawozdanie ze spotkania w Ramsau (Austria) zachodnio-europejskich polskich działaczy niepodległościowych z profesorem Andrzejem Stelmachowskim, Marszałkiem Senatu i Przewodniczącym "Wspólnoty Polskiej". Z kolei ustalono zarys referatu Ministra Spraw Krajowych na posiedzeniu Rady Narodowej R. P. w dniu 20 października b. r. oraz program wizyty mec. Władysława Siły-Nowickiego, Przewodniczącego Chrześcijańsko-Demokratycznego Stronnictwa Pracy, w tym czasie w Londynie. Zapoznano się z rozwojem prac Ministerstwa Informacji, zwłaszcza z dobrym przyjęciem przez Kraj programu telewizyjnego o działalności Rządu R. P. na Uchodźstwie.

Premier prof. dr Edward Szczepanik powiadomił, że odbył wywiad na temat działalności międzynarodowej Rządu R. P. na Uchodźstwie z red. Wojciechem Maciejewskim z Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi oraz wywiad z p. Tesą Ujazdowską dla telewizji "Echo" we Wrocławiu. Na ręce ks. Kamińskiego, Sekretarza Prymasa Polski, Premier przekazał Prymasowi telefonicznie życzenia owocnych obrad na zorganizowanym przez Kardynała spotkaniu przywódców politycznych w Warszawie w dniu 18 września. Premier przyjął min. Karola Szwarca z Centralnego Urzędu Planowania w Warszawie; konferował z Prezesem Najwyższej Izby Kontroli p. S. Borczykiem oraz z Prezesem P. P. S. p. S. Wąsikiem. Zanotowano udział Prezydenta R. P., Premiera i członków Rządu w obchodzie 50-lecia Stowarzyszenia Techników Polskich w W. Brytanii.

Skarb Narodowy

Jak każdego roku październik będzie miesiącem Skarbu Narodowego.

Ofiary, na utworzony w 1949 roku Skarb Narodowy, składane przez społeczeństwo polskie w całym świecie, stanowią podstawy finansowe działań niepodległościowych władz polskich na uchodźstwie.

Skarb Narodowy umożliwia zachowanie niezależności od czynników obcych — polityki polskiej służącej sprawie przywrócenia pełnej wolności i niepodległości Polski.

Londyn, 1990 roku

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

Ryszard Kaczorowski

N I E   Z A P O M N I J !

Przynajmniej raz w roku daj tyle na co Cię stać.

Przypominamy to rok rocznie w miesiącu październiku. "Ta Pani" zbierająca na Skarb Narodowy stoi przed kościołem z puszką.

Nie namyślaj się wiele, wrzucić swoje drobne i grubsze do tej puszeki.

Będziesz zaskoczony zadowoleniem z uczucia dobrze spełnionego obowiązku. Pomogłeś Rządowi R.P. na akcję niepodległościową.

Żadna organizacja nie może istnieć bez pieniędzy.

Jeśli "ta Pani" z puszką nie stoi przed kościołem, to wyślij swój dar do lokalnego Ogniwia Skarbu Narodowego. Nie znasz adresu?

- to napisz wprost do: "Skarb Narodowy", 43 Eaton Place, London, SW1X 8BX, Anglia. Odpowiedź zapewniona, z podaniem adresu lokalnego

ogniwia Skarbu Narodowego. Jeślibyś chciał przysłać czeki wprost na Eaton Place, to pamiętaj, że realizacja każdego czeku w walucie

inne niż funty szterlingi kosztuje pięć /£5.-/ funtów /około 3 dolarów amerykańskich lub 10 dolarów kanadyjskich./ Lepiej więc

wysłać "International Money Order" w funtach szterlingach. Jeszcze lepiej: daj swemu bankowi polecenie przesyłki. Czeki

i przekazy należy wystawiać na "Skarb Narodowy" /po polsku/ lub po angielsku na "Polish National Fund". Sporządzając testament,

zapisz coś na Skarb Narodowy.

Na co Rząd R.P. wydaje pieniądze?

1 - na wspomaganie niezależnej działalności wolnościowej w kraju moralnie, politycznie i materialnie;

2 - na utrzymanie sprawy Polski jako zagadnienia międzynarodowego poprzez odpowiednie memoriały do rządów, organizacji i konferencji międzynarodowych;

3 - na jednanie dla narodu polskiego pomocy politycznej, gospodarczej, charytatywnej i kulturalnej przez działalność bezpośrednią i poprzez organizacje polonijne, międzynarodowe i polskie "lobby".

4. - na wydawnictwa książkowe oraz na kwartalnik "Polish Affairs" po angielsku, miesięcznik "Rzeczpospolita Polska" i dwutygodnik PAT'a. Pisma te rozchodzą się do najdalszych zakątków polskiego osiedlenia w świecie;

5. - na mobilizację Polaków w Wolnym Świecie do pracy na rzecz Niepodległości.

Rząd nie wydaje pieniędzy na utrzymanie członków Rady Ministrów. Wszyscy oni pracują honorowo bez żadnego wynagrodzenia.

Weź czynny udział w tej Służbie Narodowej !

NA

Skarb Narodowy

R E Z O L U C J A
Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Stanach Zjednoczonych
/15-17 września 1990 Woodbridge, New Jersey/

My, byli żołnierze PSZ, zebrani na XIV Zjeździe Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, odbywającym się w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Ryszarda Kaczorowskiego oraz Prezesa Federacji Światowej SPK Kolegi Zygmunta Szadkowskiego, oświadczamy co następuje:

1. Jesteśmy szczęśliwi, że Polska zrzuca jarzmo niewoli sowieckiej i zmierza do niepodległości i demokracji. Wyrażamy uznanie dla tych, którzy swą działalnością i walką do tego się przyczynili.
2. Opowiadamy się za jak najszybszym opuszczeniem ziem polskich przez wojska sowieckie zgodnie z polską racją stanu. Domagamy się przejęcia pełnej kontroli nad wojskiem polskim przez suwerenne władze Rzeczypospolitej.
3. W 51 rocznicę najazdu Rosji na Polskę w dniu 17 września 1939 roku, składamy hołd pomordowanym w Katyniu i innych miejscach kaźni. Chylimy czoła przed wszystkimi innymi ofiarami zamęczonymi przez system komunistyczny. Domagamy się ujawnienia wszystkich miejsc śmierci oraz ekshumacji zwłok przez czynniki polskie, celem pogrzebania ich z honorem na ziemi ojczystej. Domagamy się ukarania wszystkich odpowiedzialnych za te zbrodnie i rekompensaty ze strony Związku Sowieckiego dla rodzin tych ofiar.
4. Domagamy się ujawnienia prześladowań i mordów politycznych, popełnionych na narodzie polskim przez służby bezpieczeństwa PRL oraz ukarania winnych.
5. Opowiadamy się za jak najszybszym przeprowadzeniem wolnych i demokratycznych wyborów do parlamentu oraz na urząd Prezydenta R.P. Jest to warunek konieczny, by Polacy wreszcie mogli czuć, że żyją w państwie demokratycznym wolnym i suwerennym. Uważamy, że te wybory powinny się odbyć w oparciu o Konstytucję R.P. z 1935 roku. A dopóki te zmiany nie zaistnieją i dopóki nie nastąpi przekazanie symboli państwowych - stoimy nadal na gruncie ciągłości Państwa Polskiego, reprezentowanego przez urząd Prezydenta R.P. na Obczyźnie.
6. Opowiadamy się za granicami ustalonymi na Odrze i Nysie na zachodzie oraz Traktatem Ryskim na wschodzie. Dopóki Litwa, Białoruś i Ukraina nie uzyskają niepodległości - granica wschodnia nie podlega dyskusji.
7. Opowiadamy się za zjednoczeniem narodów pomiędzy Niemcami i Rosją w jeden system gospodarczo-polityczny, który zapewni nam w przyszłości bezpieczeństwo granic oraz współpracę z Europą Zachodnią na równych prawach.

x   x   x

x   x

x

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA

13 Eaton Place, London, SW1X 8BX

Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 21/90

17.10.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 8 października omówiono program zebrania konwentu seniorów, które Prezydent R. P. Ryszard Kaczorowski postanowił zwołać 10 października dla wymiany poglądów na temat zmian politycznych zachodzących w Kraju. Następnie ustalono program wystąpień Rządu na posiedzeniu Rady Narodowej R. P. w dniu 20 października; program zebrania delegatów Ministerstwa Spraw Emigracji 10 listopada; oraz udział Rządu w spotkaniu "Kraj i Emigracja" w Rzymie 26 października. Zapoznano się z przeglądem prac Ministerstwa Informacji, z ostatnimi postanowieniami Funduszu Pomocy Krajowi, oraz z programem wizyty prof. Janusza Zawodnego w Polsce w związku z jego badaniami mordu polskich jeńców wojennych przez Sowiety. Ustalono tekst wypowiedzi Ministra Spraw Zagranicznych prof. dra Zygmunta Szkołpaka w sprawie wschodnich granic Polski, który też omówił uroczystość odsłonięcia "tablicy katyńskiej" w Luton przez Prezydenta R. P.

Premier prof. dr Edward Szczepanik powiadomił, że odbył wywiad na temat organizacji pracy Rządu R. P. na Uchodźstwie z red. Wojciechem Maciejewskim z Wytwórni Filmów Oświatowych w Zodzi. Uczestniczył w pożegnaniu przez Prezydenta R. P. córek Marszałka Piłsudskiego przed ich powrotem do Polski, oraz w dorocznym Zjeździe b. żołnierzy 5 KDP i w Zebraniu Artylerzystów tej dywizji. Premier przyjął prof. Józefa Skąpskiego (Sekretarza Generalnego Polskiej Akademii Umiejętności), prof. Stanisława Nicieję (Instytut śląski w Opolu), prof. Wojciecha Rostafińskiego (NASA, Stany Zjednoczone), p. Leszka Stanisławskiego z Kopenhagi, oraz pp. Tadeusza Jarskiego i Tadeusza Warszawę z Londynu. Zanotowano udział Ministra Spraw Wojskowych płk dypl. Jerzego Morawicza w uroczystości "Warsaw Bridge 44" w Newark, oraz Ministra Spraw Emigracji inż. Artura Rynkiewicza w "dożynkach" w Slough.

Z Kancelarii Prezydenta RP

Kancelaria Cywilna Prezydenta RP w Londynie donosi:

W Londynie dnia 12 października 1990 roku odbyły się rozmowy między Prezydentem RP Ryszardem Kaczorowskim a przybyłym w tym celu z Warszawy przewodniczącym Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie — doktorem Zdzisławem Najderem.

Prezydent wyraził swą gotowość — po dokonaniu w głosowaniu powszechnym w Polsce wyboru prezydenta — udania się do Warszawy na zaproszenie nowo wybranego prezydenta, by przekazać insygnia prawowitej władzy prezydenckiej Drugiej Rzeczypospolitej.

W drugiej części spotkania wzięli udział Zygmunt Szadkowski, przewodniczący Rady Narodowej RP i Ryszard Zakrzewski w imieniu Rządu jako minister spraw krajowych. Został wysunięty postulat potrzeby jak najszybszego przeprowadzenia wolnych, demokratycznych wyborów do izb ustawodawczych.

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
3 Eaton Place, London, SW1X 8BX
telefon: 01 - 235 1480

PONDYŃ (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 22/90
31.10.1990

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 22 października dokonano przeglądu wyników posiedzenia Rady Narodowej R. P., które odbyło się w Londynie 20 października. Omówiono też uprzednie (10 października) zebranie Konwentu Seniorów pod przewodnictwem Prezydenta R. P., Ryszarda Kaczorowskiego, który z kolei (12 października) przyjął dr Zdzisława Najdera, przewodniczącego Komitetu Obywatelskiego przy Lechu Wałęsie. Następnie ustalono stosunek Rządu R. P. na Uchodźstwie do wyborów prezydenckich w Kraju. Przyjęto sposób finansowania pomocy dla bibliotek uniwersyteckich w Kraju oraz zapoznano się z przygotowanymi przez Ministra Spraw Wojskowych dekrety Prezydenta R. P. w sprawie uregulowania formalnego zakończenia służby wojskowej przez b. żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

Premier prof. dr Edward Szczepanik powiadomił, że przesłał gratulacje nowemu Prezydentowi Estonii na obczyźnie (w Sztokholmie), p. Heinrichowi Markowi. Premier udzielił wywiadów na temat stosunku Rządu R. P. do zmian politycznych, zachodzących w Kraju, następującym dziennikarzom : pp.

Butcher (*The Daily Telegraph*), Creffield (*freelancer*), Ian Glover-James (*Sunday Times*) i Janne Sundling (*Intervista*, Sztokholm). Premier konferował z redaktorem *Tygodnika "Solidarność"*, p. Jackiem Maziarskim, oraz z następującymi gośćmi z Kraju : prof. W. Chrzanowskim, p. S. Gebhardtem, mec. J. Parzyńskim i mec. W. Siłą-Nowickim, oraz z prof. W. Szyryńskim z Kanady, których Prezydent R. P. udekorował odznaczeniami państwowymi. Minister Stanisław Wiszniewski wygłosił referat na dorocznym zjeździe Polskiego Stronnictwa Ludowego w Birmingham i reprezentował Rząd R. P. na inauguracji roku akademickiego PUNO. Minister Spraw Emigracji, inż. Artur Rynkiewicz przemawiał na zebraniu Rotary Club w Chislehurst.

UCHWAŁA RADY NARODOWEJ R.P.
z dnia 20 października 1990 r.

Część I.

Nawiązując do Komunikatu Kancelarii Cywilnej Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego z dnia 12 października 1990 r. Rada Narodowa R.P. stwierdza:

1. Komunikat dotyczy każdego kandydata w wyborach prezydenckich, który zgodnie z wolą Narodu zostanie wybrany na urząd Prezydenta.
2. Rada Narodowa R.P. widzi w zapowiedzianych wyborach prezydenckich w Kraju możliwość wyrażenia swobodnej woli Narodu. Wybrany kandydat na prezydenta będzie symbolem zrzucania politycznej zwierzchności Związku Sowieckiego.
3. Rada Narodowa R.P. uważa, że wolne i niczym nieskrępowane wybory do Izb Ustawodawczych powinny odbyć się jak najszybciej, gdyż one stworzą niezbędne warunki dla przekazania urzędu Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego nowowybranemu Prezydentowi.
4. Działalność legalnych władz, przebywających na obczyźnie wygaśnie, gdy Naród w wyborach demokratycznych dokona wyboru prezydenta R.P. i parlamentu. Demokracja parlamentarna jest najbardziej skutecznym narzędziem budowy podstaw ustawodawczych dla praworządności i sprawiedliwości społecznej oraz dla moralnego i kulturalnego odrodzenia Narodu.
5. Prezydent R. P. przekaze swój urząd z chwilą osiągnięcia celów emigracji niepodległościowej.

Część II.

Miesiąc październik jest miesiącem Skarbu Narodowego. Rada Narodowa R.P. w ślad za apelem Pana Prezydenta zwraca się do społeczeństwa o wzmożoną ofiarność na rzecz Skarbu Narodowego i Funduszu Pomocy Krajowi, który przy zbliżających się wyborach parlamentarnych będzie miał szczególną rolę do spełnienia. Równocześnie składa podziękowanie wszystkim Płatnikom i Działaczom Skarbu Narodowego za to, że nigdy nie stracili nadziei i wiary w potrzebę i słuszność tych ofiar.

x x x

x x

x

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 23/90

12.11.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 5 listopada Prezydent R. P. Ryszard Kaczorowski omówił swoją wizytę w St. Zjednoczonych (25-30 października), gdzie wziął udział w posiedzeniu Oddziału Rady Narodowej R. P. i wygłosił wykład w Boulder University (Colorado) o ostatnich zmianach politycznych w Europie Środkowo-Wschodniej. Z kolei Minister Spraw Krajowych Ryszard Zakrzewski, w obecności Prezydenta R. P., złożył sprawozdanie ze spotkania "Kraj-Emigracja-Polonia", które odbyło się w Rzymie 26-31 października. Sprawozdanie to uzupełnił Przewodniczący Rady Narodowej R. P. Zygmunt Szadkowski i Minister Spraw Emigracji Artur Rynkiewicz.

Minister Spraw Wojskowych płk Jerzy Morawicz zreferował rozmowy z p. Bronisławem Komorowskim (Wiceministrem Spraw Wojskowych w Warszawie). Premier prof. dr Edward Szczepanik omówił wizytę, złożoną Prezydentowi i członkom Rządu R. P. przez p. Aleksandra Halla i Marka Łaskowca, jako przedstawicieli Komitetu Wyborczego Tadeusza Mazowieckiego. Omówił też wizyty złożone mu przez pp. Ryszarda Czarneckiego, S. Gebhardta, prof. Z. Landau, M. Siweckiego i Z. Witka - z Kraju, oraz p. H. Muellera ze Szwecji.

Dokonano wstępnego przeglądu wystąpień Rządu na posiedzeniu Rady Narodowej R. P., które odbędzie się w Londynie 8 grudnia. Omówiono program wywiadów z telewizją niemiecką i polską. Zanotowano udział Ministra Spraw Wojskowych w uroczystościach żałobnych na cmentarzu w Newark; uczestnictwo Ministra Spraw Zagranicznych, prof. dr Zygmunta Szkopiaka w dorocznym obiedzie Anglo-Polish Society w Londynie; oraz udział członków Rządu R. P. w zebraniach Instytutu Badania Zagadnień Krajowych w Londynie z referatami mec. W. Siły-Nowickiego i wicemin. B. Komorowskiego.

SZEF KANCELARII CYWILNEJ
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

Kancelaria Cywilna Prezydenta Rzeczypospolitej
w Londynie podaje do wiadomości:

W Londynie dnia 4 listopada 1990 roku odbyły się rozmowy między Prezydentem Rzeczypospolitej Ryszardem Kaczorowskim, a przybyłym w tym celu z Warszawy przedstawicielem Komitetu Wyborczego Tadeusza Mazowieckiego panem Aleksandrem Hallem.

Pan Prezydent wyraził swą gotowość - po dokonaniu, w głosowaniu powszechnym w Polsce, wyboru Prezydenta - udania się do Warszawy na zaproszenie nowo wybranego prezydenta, by przekazać insygnia prawowitej władzy prezydenckiej Drugiej Rzeczypospolitej.

W drugiej części spotkania wzięli udział: p. Marek Łaskawiec, szef sekcji zagranicznej Krajowego Komitetu Wyborczego Tadeusza Mazowieckiego oraz Prezes Rady Ministrów prof.dr Edward Szczepanik, Przewodniczący Rady Narodowej R.P. p. Zygmunt Szadkowski, Minister Informacji p. Walery Choroszewski i Minister Spraw Krajowych p. Ryszard Zakrzewski.

Został wysunięty postulat potrzeby jak najszybszego przeprowadzenia wolnych i demokratycznych wyborów do Izb Ustawodawczych.

Londyn, 4 listopada 1990 roku

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 19 listopada omówiono przygotowania do Mszy św. za Ojczyznę 24.11, tj. w wigilię wyborów prezydenckich w Kraju, program zebrania Rady Gabinetowej 26.11 i posiedzenia Rady Narodowej R.P. 8.12. Zapoznano się z wynikami rozmów nowego premiera Rządu Ukraińskiego na obczyźnie, p. Iwana Samilenko, z Prezydentem R.P. Ryszardem Kaczorowskim, premierem Edwardem Szczepanikiem i ministrem Spraw Zagranicznych Zygmuntem Szkopiakiem. Minister Spraw Emigracji Artur Rynkiewicz zreferował zebranie delegatów tegoż ministerstwa w W. Brytanii w dniu 10 listopada w Londynie. Minister Informacji Walery Choroszewski przedstawił program wywiadów telewizyjnych, radiowych i prasowych. Omówiono projekt nowego wydania broszury o "Władzach R.P. na Uchodźstwie".

Zanotowano, że Prezydent R.P. odznaczył sir Fredericka Bennetta Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski; mianował ministra Spraw Wojskowych płk dypl. inż. Jerzego Morawicza generałem brygady; oraz p. Otellę Szczepańską Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Informacji. Premier Edward Szczepanik zreferował wizyty, złożone Prezydentowi i członkom Rządu R.P. przez prof. Andrzeja Stelmachowskiego, Marszałka Senatu w Warszawie, oraz przez p. Grzegorza Hajdarowicza, przedstawiciela Komitetu Wyborczego Leszka Moczulskiego na urząd Prezydenta R.P. Premier omówił też wizyty pp. S. Wąsika i W. Olejnika z PPS oraz A. Pruszyńskiego z Kanady. Zanotowano uczestnictwo min. Z. Szkopiaka i min. A. Rynkiewicza w obchodzie święta Niepodległości Łotwy w Londynie; udział członków Rządu R.P. w obchodach Święta Niepodległości Polski w Croydon, Leicester, Lincoln, Londynie, Manchester i Slough; w Obchodzie Obrony Lwowa w Londynie; oraz w zebraniu Instytutu Badania Zagadnień Krajowych z referatem dr Marka Ciesielczyka.

Rzeczpospolita Polska

REPUBLIC OF POLAND

PISMO POŚWIĘCONE POLSKIEJ AKCJI NIEPODLEGŁOŚCIOWEJ W ŚWIECIE
ORGAN PRASOWY RZĄDU RP NA UCHODŹSTWIE

Nr 10 (433)

Dodatek specjalny

ZARZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ
z dnia 10 listopada, 1990 roku

Na podstawie Art. 9 § 2 oraz Art. 36 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1937 roku o służbie wojskowej oficerów /Dz.U.R.P. No. 20 poz. 128 z 1937 roku/ w brzmieniu Art. 1 dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 sierpnia 1946 roku /Dz.U.R.P. No. 4 poz. 4 z 1946 roku/

na wniosek Ministra Spraw Wojskowych

M I A N U J E

oficerów Polskich Sił Zbrojnych do podpułkownika włącznie posiadających starszeństwo z 1964 roku lub wcześniejsze, którzy brali udział w wojnie w latach 1939-1945, a którzy nie służyli w Siłach Zbrojnych Polskiej Republiki Ludowej

o jeden stopień wyżej.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

Zdzisław Kaczyński

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Inż. Jerzy P. Morawicz

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

43 EATON PLACE
LONDON, SW1 8BX
Tel. 071 235 9831

ZARZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH
z dnia 10 listopada 1990 roku

o awansach podoficerów i szeregowców Polskich Sił Zbrojnych.

1. Podoficerów Polskich Sił Zbrojnych do stopnia starszego sierżanta /równorzędnego/, włącznie, którzy brali udział w wojnie 1939-1945, a którzy nie służyli w Siłach Zbrojnych Polskiej Republiki Ludowej

M I A N U J E

o jeden stopień wyżej

2. Szeregowców Polskich Sił Zbrojnych, którzy brali udział w wojnie 1939-1945, a którzy nie służyli w Siłach Zbrojnych Polskiej Republiki Ludowej

M I A N U J E

kapralami.

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Inż. Jerzy P. Morawicz

UCHWAŁA RADY MINISTRÓW
z dnia 22 października 1990 roku

Żołnierze Polskich Sił Zbrojnych, urlopowani bezterminowo na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 3 września 1946 roku zostają przeniesieni jak niżej:

W STAN SPOCZYNKU:

oficerowie i podoficerowie służby stałej;

DO POSPOLITEGO RUSZENIA:

oficerowie rezerwy, podoficerowie rezerwy i szeregowcy. Wykonanie powyższej uchwały porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

PREZES RADY MINISTRÓW

prof. dr. Edward F. Szczepaniak

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Inż. Jerzy P. Morawicz

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

43 EATON PLACE
LONDON, SW1 8BX
Tel. 071 235 9831

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH
z dnia 1 listopada, 1990 roku

o przeniesieniu żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych w stan spoczynku lub do pospolitego ruszenia.

Na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 22 października 1990 roku, żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych bezterminowo urlopowanych uchwałą Rady Ministrów z dnia 3 września 1946 roku przenoszą jak następuje:

Art. 1.

a/ oficerów i podoficerów służby stałej

PRZENOSZE W STAN SPOCZYNKU

b/ oficerów rezerwy, podoficerów rezerwy i szeregowców

PRZENOSZE DO POSPOLITEGO RUSZENIA

Art. 2.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER SPRAW WOJSKOWYCH

Inż. Jerzy P. Morawicz

Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
Zarządzeniem z dnia 11 listopada 1990 roku
mianował w Korpusie Generalów

GENERAŁEM BRONI

generała dywizji Stanisława Władysława Maczka

GENERAŁEM DYWIZJI

generała brygady Klemensa Stanisława Rudnickiego

GENERAŁEM BRYGADY

pułkownika dypl. inż. Jerzego Przemysława Morawicza

PAT

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA
43 Eaton Place, London, SW1X 8BX
Telefon: 01 - 235 1480

LONDYN (PAT) – Polska Agencja Telegraficzna komunikuje
i prosi o zamieszczenie w prasie:

Nr. 25/90
5.12.1990

Działalność Rządu RP na Uchodźstwie

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 3 grudnia uczczono przez powstanie i chwilę milczenia zmarłego 28 listopada b. r. w Rzymie ś. p. kardynała Władysława Rubina, wieloletniego duszpasterza emigracji polskiej. Następnie ustalono stanowisko Rządu R. P. na Uchodźstwie wobec wyborów prezydenckich w Kraju i wydano komunikat, popierający kandydaturę Lecha Wałęsy i wzywający rodaków do jak najliczniejszego udziału w tych wyborach. Z kolei omówiono tematykę wystąpień Prezesa Rady Ministrów i Ministra Skarbu na posiedzeniu Rady Narodowej R. P. w dniu 8 grudnia, oraz program następnego zebrania Rady Gabinetowej w dniu 10 grudnia. Zapoznano się z dalszym programem wywiadów telewizyjnych, radiowych i prasowych, który przedstawił Min. Informacji, p. Walery Choroszewski. Minister Spraw Zagranicznych, prof. dr Zygmunt Szokopiak zreferował problemy, związane z projektem przeniesienia prochów Ignacego Paderewskiego z cmentarza w Arlington w Stanach Zjednoczonych do Polski, oraz z zamiarem ufundowania w Gdańsku szpitala przez prywatną grupę obywateli kanadyjskich.

Zanotowano udział Prezydenta R. P. i członków Rządu R. P. na Uchodźstwie we Mszy św. za Ojczyznę w dniu 24 listopada. Przyjęto do wiadomości wizytę, złożoną Prezydentowi R. P. przez dr Zofię Kuratowską, Wicemarszałka Senatu w Warszawie, w dniu 27 listopada i odznaczenie jej Krzyżem Komandorskim Odrodzenia Polski w dniu 30 listopada. Premier prof. dr Edward Szczepanik zreferował wizyty złożone mu przez pp. Juliusza Englerta i Włodzimierza Olejnika, przewodniczącego CKW PPS, oraz wywiady przeprowadzone z premierem przez telewizję amerykańską "Monitor", BBC Radio Sussex, *Daily Telegraph* i agencję Reutera.

STANOWISKO RZADU RP NA UCHODŹSTWIE WOBEC WYBORÓW PREZYDENCKICH
W KRAJU

Rząd RP na Uchodźstwie nie zajmował stanowiska wobec kandydatów, starających się o wybór przez naród na urząd Prezydenta RP. Jednak w obecnej sytuacji Rząd RP na Uchodźstwie uważa za swój obowiązek przestrzec Rodaków w Kraju przed nieobliczalnie groźnymi skutkami oddania w nieznane ręce najwyższego Urzędu Rzeczypospolitej w drugim głosowaniu w dniu 9 grudnia bieżącego roku.

Spodziewamy się, że tym razem wyborcy poprą jedyną kandydaturę do przyjęcia - Lecha Wałęsy, przywódcy Solidarności. Wzywamy wszystkich Rodaków w Kraju do jak najliczniejszego uczestniczenia w tych wyborach, które stanowią ważny krok na drodze do przywrócenia Polsce pełnej suwerenności.

RZAD RP NA UCHODŹSTWIE

Londyn, 3 grudnia 1990 r.

ZAKOŃCZENIE DZIAŁALNOŚCI RZĄDU R. P. NA UCHODŹSTWIE

(PAT) Na zebraniu Rady Ministrów w dniu 17 grudnia 1990 r. postanowiono udzielić Prezydentowi R. P. Ryszardowi Kaczorowskiemu opinii, że na zaproszenie Marszałka Senatu prof. Andrzeja Stelmachowskiego powinien on udać się do Warszawy w dniu 22 grudnia, aby na Zamku Królewskim przekazać insygnia swego urzędu wybranemu przez naród Prezydentowi R. P. Lechowi Wałęsie. Przychylając się do tej opinii, Prezydent Kaczorowski powziął decyzję podróży w tym celu do Warszawy i zakończenia w ten sposób działalności Władz Państwowych na Uchodźstwie. W dniu 20 grudnia podpisał on dekrety, zwalniające Prezesa Rady Ministrów, prof. Edwarda Szczepanika oraz członków Rządu z zajmowanych stanowisk.

Następnie, w dniu 22 grudnia na Zamku Królewskim w Warszawie Prezydent Kaczorowski złożył na ręce Marszałka Stelmachowskiego deklarację, że *"Rada Narodowa w Londynie ulegnie rozwiązaniu z chwilą ukonstytuowania się Sejmu i Senatu wybranych w powszechnych, wolnych wyborach". "Dotychczasowy Rząd Rzeczypospolitej na Uchodźstwie ulega przekształceniu w Komisję Likwidacyjną, która doprowadzi do zakończenia działalności wszystkich instytucji rządowych na obczyźnie." "Przekazywanie spraw i instytucji na obczyźnie władzom krajowym będzie odbywało się sukcesywnie, nie później niż do dnia 31 grudnia 1991 roku; wnioski Komisji Likwidacyjnej ... będą przedstawiane do akceptacji Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej; do Komisji Likwidacyjnej zostaną zaproszeni również wyznaczeni przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Wałęsę przedstawiciele władz krajowych."*

W dniu 7 stycznia 1991 r. odbyło się pożegnalne zebranie członków byłego Rządu R. P. na Uchodźstwie, na którym zapoznano się z powyższymi decyzjami i wstępnie omówiono resortowe zadania i terminarz prac Komisji Likwidacyjnej.

Edward Szczepanik

PRZEMÓWIENIE NOWOROCZNE 1 STYCZNIA 1991 R.

Panie Prezydencie, Wielebni Księża, Panie i Panowie!

Zebraliśmy się dzisiaj, aby złożyć życzenia noworoczne panu Ryszardowi Kaczorowskiemu, który 10 dni temu na Zamku Królewskim w Warszawie przekazał insygnia Prezydenta R. P. wybranemu przez naród następcy, panu Lechowi Wałęsie. U progu Nowego Roku ustępującemu Prezydentowi R. P. życzymy wszelkiej pomyślności, zdrowia i siły do dalszej służby, jakiej Matka Polska jeszcze zechce od niego zażądać. Jak najlepsze życzenia noworoczne składamy też pani Karolinie i całej rodzinie państwa Kaczorowskich.

Oprócz życzeń noworocznych wyrażamy odchodzącemu Prezydentowi serdeczne podziękowanie za wszystko, co zrobił dla Polski na sprawowanym najwyższym urzędzie Rzeczypospolitej. Oczywiście, tylko historia należycie osądzi jego zasługę, że słusznie i godnie doprowadził do zakończenia 51-letniego przebywania Prezydenta R. P. na obczyźnie, zgodnie z przyrzeczeniem Prezydenta ~~Władysława Raczkiewicza~~ wyrażonym w jego orędziu z 29 czerwca 1945 r. Jako ostatni premier Rządu R. P. na Uchodźstwie, stwierdzam, że to postanowienie Prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego zostało przez niego powzięte w oparciu o zdecydowaną opinię Rady Ministrów, wyrażoną na jej posiedzeniu w dniu 17 grudnia 1990 r., w świetle zgodnie rozumianej interpretacji dobra Rzeczypospolitej.

Zasada, że dobro Rzeczypospolitej jest najwyższym prawem, przyświecała zawsze wszystkim pracom Rządu, którym miałem zaszczyt kierować od 6 kwietnia 1986 r. Ta sama maksyma prowadziła też moich licznych poprzedników na stanowisku Prezesa Rady Ministrów R. P. na Uchodźstwie - od Tomasza

Arciszewskiego do Kazimierza Sabbata. W tej 12 osobowej sztafecie pokoleń, której ciężkiej próby nie wszyscy wytrzymali, pragnę wymienić przynajmniej jedną postać szczególnie mi drogą - generała Romana Odzierzyńskiego, premiera w latach 1950-54, a mojego bezpośredniego dowódcy z okresu walk 2 Korpusu we Włoszech. Ten wielki żołnierz-polityk, który był prawą ręką generała Andersa zarówno w czasie wojny jak i podczas pokoju, czeka jeszcze na swego historyka, podobnie jak i czyny wielu innych przywódców Drugiej Emigracji.

Stojąc dzisiaj u kresu długiego etapu działalności niepodległościowej na obczyźnie, możemy chyba stwierdzić, że nadszedł czas na udokumentowanie naszych osiągnięć dla przyszłych pokoleń poprzez historyczne publikacje, filmy, archiwa i zbiory muzealne. Należy udokumentować nasz wysiłek mobilizacyjny polskiego uchodźstwa do pracy niepodległościowej. Trzeba opisać przedstawianie przez nas i obronę interesów Polski na terenie międzynarodowym. Winniśmy nade wszystko utrwalić naszą polityczną, moralną, materialną i kulturalną pomoc rodakom w Kraju w ich walce o niepodległość, wolność, całość, sprawiedliwość i demokrację.

Patrząc dzisiaj na nasz Kraj rodzinny, któremu 22 grudnia 1990 roku przekazaliśmy pielęgnowane przez pół wieku symbole suwerenności z Chorągwią Rzeczypospolitej na czele, zdajemy sobie doskonale sprawę z tego, ile w nim jeszcze jest do zrobienia. Na nowej wspólnej drodze czekają nas jeszcze wolne wybory do Sejmu i Senatu, uchwalenie nowej konstytucji i pozbycie się wojsk sowieckich. Czeką nas odbudowa politycznej demokracji, rekonstrukcja gospodarcza i kulturowa desowietyzacja. Żywimy nadzieję, że pod energiczną prezydenturą Lecha Wałęsy naród nasz szybko rozwiąże te trudne problemy i

zniszczy przeszkody na drodze do Polski "kwitnącej, szczęśliwej" tak, byśmy mogli wspólnie wznieść hymn: *"Gaude Mater Polonia"*.

Niestety, siły nasze - siły żołnierskiego pokolenia, które we wrześniu 1939 r. stanęło zbrojnie w obronie granic Polski przed dwoma wrogami i w 5 lat później bez "surm bojowych" ofiarą swego życia i murów Warszawy pragnęło wyzwolić stolicę Państwa - siły te bardzo szybko już się wyczerpują.

Zostawiamy jednak Polsce we wszystkich krajach naszego osiedlenia nasze dzieci i wnuki i im musimy poświęcić możliwe maksimum naszych środków i starań o utrzymanie polskości. Rozumiemy dobrze, że tylko nielicznym z nich zdołaliśmy przekazać polski patriotyzm i przywiązanie do ziemi pradziadów. Tym bardziej więc polecamy ich troskliwej uwadze nowego kierowniczego pokolenia w Kraju. I jednym i drugim pragniemy przypomnieć ważne słowa artykułu 1 Konstytucji uchwalonej 23 kwietnia 1935 roku: *"Każde pokolenie obowiązane jest wysiłkiem własnym wzmóc siłę i powagę Państwa. Za spełnienie tego obowiązku odpowiada przed potomnością swoim honorem i swoim imieniem"*.

Panie Prezydencie! Żegnamy się dzisiaj z Panem i życzymy Panu jeszcze raz wszystkiego najlepszego na tym ostatnim noworocznym spotkaniu kierownictwa polskiego uchodźstwa niepodległościowego. Czyniąc to, jako premier ostatniego Rządu R.P. na obczyźnie, pragnę stwierdzić, że to nasze żołnierskie pokolenie - "niezłomnych" polityków, organizatorów licznych instytucji i stowarzyszeń społecznych i kulturalnych, jałmużników i płatników Skarbu Narodowego - dobrze spełniło swój obowiązek wobec Ojczyzny Polski. Na jej cześć wznoszę okrzyk: *Najjaśniejsza Rzeczpospolita Polska niech żyje!*

POLSKA AGENCJA TELEGRAFICZNA ,

skrót P.A.T., jako przedsiębiorstwo państwowe, zostało powołane do życia w roku 1918.

Miało ono na celu dostarczanie prasie telegraficznego materiału informacyjnego z całego świata oraz oficjalnych komunikatów rządowych.

W 1939 roku PAT został odtworzony w Paryżu, a po klęsce Francji w 1940 roku przeniósł się do Londynu wraz z Władzami Polskimi na Uchodźstwie.

Od tego czasu PATy ukazywały się sporadycznie zależnie od potrzeby i sytuacji politycznej.

Od kilku lat PAT ukazywał się regularnie co dwa tygodnie informując o "Działalności Rządu Rzeczypospolitej na Uchodźstwie", o naszych kontaktach krajowych i międzynarodowych. Wszystkie Ozędzia Prezydenta R.P., Komunikaty i Oświadczenia Rządu R.P. na Uchodźstwie były drukowane w PATcie. PAT był wysyłany do wszystkich krajów i skupisk polskich na świecie.

Redaktorom polskiej prasy na świecie, a szczególnie naczelnemu redaktorowi "Dziennika Polskiego" w Londynie , p. Andrzejowi Czyżowskiemu za przedrukowywanie PATów w swojej prasie dziękuję jak najuprzejmiej. Również bardzo dziękuję Panom Delegatom Rządu R.P. na Uchodźstwie i Mężom Zaufania rozsianym po całym świecie, za nadsyłane wiadomości i wypowiedzi wyrażające uznanie i użyteczność PATów w prelekcjach i odczytach.

Tym ostatnim PATem na Obczyźnie, żegnam Wszystkich Czytelników życząc Zdrowia i Pogody Ducha. /Ostatni PAT No. 1/1991 ukazał się 8.1.1991/.

Ferdynand Pasiecznik

Redaktor PATa

Londyn, dnia 9 stycznia 1991 roku